

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Proces rozhodování místní samosprávy ve městě Příbram

Lukáš Jandus

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Lukáš Jandus

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Proces rozhodování místní samosprávy ve městě Příbram

Název anglicky

The Decision Making Process of Local Government in the Municipality of Příbram

Cíle práce

Cíl práce spočívá ve zjištění faktorů ovlivňujících charakter koaličních vztahů v rámci rozhodovacího procesu místní samosprávy ve městě Příbram. Dílčími cíli práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele města a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy. 2. Identifikovat aktéry lokálního politického procesu (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy. 3. Analyzovat a identifikovat charakter koaličních vztahů v zastupitelstvu města ve volebních obdobích od roku 2006.

Metodika

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž zohledňuje odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých kategorií. Práce bude mít charakter případové studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování.

Doporučený rozsah práce

40 – 50 str.

Klíčová slova

Příbram, místní samospráva, komunální volby, volební strany, lokální stranický systém, komunální koalice.

Doporučené zdroje informací

- Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009, ISBN 978-80-247-2908-4.
- Balík, S. Modely exekutivních koalic na komunální úrovni. In Evropeizace. Nové téma politologického výzkumu. Eds.: Dančák, B.; Fiala, P.; Hloušek, V. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy university v Brně, 2005, ISBN 80-210-3865 9.
- Čmejrek, J.; Bubeníček, V.; Čopík, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada Publishing, 2010, ISBN 978-80-247-3061-5.
- Jüptner, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80 101.
- Jüptner, P. Konfrontace teorie koalic s lokální politikou. In Koalice a koaliční vztahy. Ed.: Cabada, L. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, ISBN 80-7380-004-7.
- Müller, K. Dobré vládnutí ve veřejném nezájmu. Lokální politické elity jako klíčoví aktéři demokratizace? Praha: SLON, 2018, ISBN 978-80-7419-271-5.
- Říchová, B. Přehled moderních politologických teorií. Empiricko-analytický přístup v soudobé politické vědě. Praha: Portál, 2000, ISBN 80-7178-461-3.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 ZS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Václav Bubeníček, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 27. 2. 2023

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 2. 3. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 15. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Proces rozhodování místní samosprávy ve městě Příbrami" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 3 2023

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu práce Ing. Václavu Bubeníčkoví, Ph.D. za poctivé vedení této práce a jeho připomínky k obsahu i formě bakalářské práce. Dále bych rád poděkoval své rodině a blízkým, kteří mi byli oporou po celou dobu mého studia i mimo něj. Konkrétně bych rád poděkoval také Veronice Musilové za veškerou podporu ve studiu.

Proces rozhodování místní samosprávy ve městě Příbrami

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá analýzou formování orgánů místní samosprávy a faktorů ovlivňujících formování orgánů místní samosprávy ve městě Příbrami, a také identifikaci, které faktory tento proces ovlivňují. Práce se dělí do dvou částí. V první části jsou představena teoretická východiska, která poskytují základní přehled o nejdůležitějších pojmech v této oblasti. Jsou zde zmíněny termíny jako město, orgány místní samosprávy, komunální volební systém, teorie koalic, lokální stranictví. Druhá, praktická část se zaměřuje na město Příbram, zahrnuje jeho socioekonomickou charakteristiku a demografické informace. V další kapitole se zabývá výsledky voleb v jednotlivých volebních obdobích (2006-2022), analýzou volební účasti, tvorbou koalic, analýzou lokálního stranictví a charakterem lokální politiky a politiků a také vývojem rozpočtu města Příbrami.

Klíčová slova: Příbram, místní samospráva, lokální stranický systém, komunální volby, komunální koalice

The Decision Making Process of Local Government in the Municipality of Příbram

Abstract

This bachelor's thesis deals with the analysis of the formation of local government bodies and the factors influencing the formation of local self-government bodies in the city of Příbrami, as well as the identification of which factors influence this process. The first part presents the theoretical background of a basic overview of the most important concepts in the area of study. Terms such as city, local government, municipal electoral system, coalition theory, and local partisanship are mentioned. The second part of the thesis is focused on the city of Příbram. This includes its socio-economic characteristics and its demographic information. The last part deals with the results of elections in individual electoral periods (2006-2022), analyses of voter turnout, coalition formation, and the characterization of local politics.

Keywords: Příbram. local government, local party system, municipal elections, election

OBSAH

1	Úvod	9
2	Cíl práce a metodika	10
3	TEORETICKÁ ČÁST	11
3.1	Veřejná správa	11
3.2	Systém a definice veřejné správy	11
3.3	Základní členění veřejné správy	12
3.4	Orgány místní samosprávy	12
3.4.1	Zastupitelstvo obce	12
3.4.2	Rada obce.....	13
3.4.3	Starosta obce	14
3.4.4	Tajemník	14
3.5	Volby	14
3.6	Lokální stranictví	15
3.7	Koalice	15
3.7.1	Rozdělení koalic podle Petra Jüptnera.....	16
3.7.2	Největší obce.....	16
3.7.3	Obce větší střední velikosti.....	16
3.7.4	Obec menší střední velikosti.....	16
3.7.5	Nejmenší obce.....	17
3.8	Rozdělení koalic podle Stanislava Balíka	17
3.8.1	Minimální vítězná ideově propojená koalice.....	18
3.8.2	Minimální vítězná ideově nepropojená koalice	18
3.8.3	Velká koalice	18
3.8.4	Nadměrná ideově propojená koalice.....	18
3.8.5	Nadměrná ideově nepropojená koalice.....	18
3.8.6	Široká koalice	19

3.8.7	Všestraničká koalice	19
3.9	Státní správa	19
3.10	Samospráva.....	20
3.11	Zdroje financování obcí a s tím související problémy.....	20
3.12	Příjmy a výdaje rozpočtu obce.....	21
3.13	Běžné a kapitálové příjmy obcí.....	24
3.13.1	Běžné příjmy	24
3.13.2	Kapitálové příjmy	24
3.14	Daňové a nedaňové příjmy obcí.....	24
3.14.1	Daňové příjmy	24
3.14.2	Nedaňové příjmy.....	25
3.15	Vlastní a cizí příjmy obcí.....	25
3.15.1	Vlastní příjmy	25
3.15.2	Cizí příjmy	28
3.16	Návratné a nenávratné příjmy obcí.....	29
3.16.1	Návratné příjmy	29
3.16.2	Nenávratné příjmy	29
3.16.3	Finanční kapacita	30
4	Praktická část.....	32
4.1	Sociodemografické informace o městě Příbram.....	32
4.1.1	Demografická struktura	33
4.1.2	Vzdělanost obyvatel.....	34
4.1.3	Náboženství	34
4.1.4	Zaměstnanost	35
4.1.5	Podnikatelské prostředí.....	35
4.1.6	Dopravní infrastruktura.....	36
4.1.7	Technická infrastruktura	37

4.1.8	Občanská vybavenost	38
4.2	Samospráva města.....	39
4.2.1	Rada města Příbram	39
4.2.2	Odbory městského úřadu	39
4.2.3	Výbory a komise	40
4.3	Komunální volby ve městě Příbrami.....	40
4.3.1	Zastupitelstvo města ve volebním období od roku 2006	40
4.3.2	Zastupitelstvo města ve volebním období 2010–2014	42
4.3.3	Zastupitelstvo města ve volebním období 2014–2018	44
4.3.4	Zastupitelstvo města ve volebním období 2018 – 2022	45
4.3.5	Zastupitelstvo města v aktuálním volebním období 2022–2026	47
4.4	Průměrný věk zastupitelů města Příbrami.....	50
4.5	Rozpočet města Příbrami	52
5	Analýza politického prostředí a výsledků voleb v Příbrami	54
5.1	Volební účast.....	54
5.2	Průměrný počet kandidujících uskupení.....	55
5.3	Analýza lokálního stranictví.....	55
6	Závěr	59
7	Seznam použitých zdrojů.....	61
7.1	Knižní zdroje	61
7.2	Internetové zdroje	63
8	Seznam zkratk, tabulek, obrázků.....	65

1 Úvod

Komunální politika reprezentuje v České republice nejnižší existující úroveň politiky. Je typická tím, že se užívá v menších samosprávných celcích jako jsou zastupitelstva obcí nebo měst a městských obvodů.

Obecně je téma komunální politiky méně prozkoumané, a to hlavně z důvodů velkého množství měst a obcí, které se v České republice nachází a mít přehled o fungování všech z nich je velmi náročné.

Tato bakalářská práce se zaměřuje na formování orgánů místní samosprávy a faktory ovlivňující formování orgánů místní samosprávy ve městě Příbram a faktory, které ovlivňují politické dění ve městě. Práce se dělí do dvou částí.

V první části jsou představena teoretická východiska, která poskytují základní přehled o nejdůležitějších pojmech v této oblasti. Jsou zde zmíněny termíny jako město, orgány místní samosprávy, komunální volební systém, teorie koalic, lokální stranictví. Jsou zde také popsány teorie koalic z pohledu jak politologa Stanislava Balíka, tak z pohledu politologa Petra Jüptnera.

Druhá, praktická část se zaměřuje na město Příbram, zahrnuje jeho socioekonomickou charakteristiku a demografické informace. Dále se práce zabývá výsledky voleb v jednotlivých volebních obdobích (2006-2022) spolu s analýzou volební účasti, tvorbou koalic, charakterem lokální politiky, a analýzou rozpočtu města v průběhu let 2006, 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2018, 2020, a 2022. V závěru je zhodnocena analýza lokálního stranictví a charakter lokální politiky.

2 Cíl práce a metodika

Cíl práce spočívá ve zjištění faktorů ovlivňujících charakter koaličních vztahů v rámci rozhodovacího procesu místní samosprávy ve městě Příbram. Dílčími cíli práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní sociodemografické ukazatele města a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování samosprávy v daném městě. 2. Identifikovat aktéry lokálního politického procesu (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty, a podobně) a analyzovat jejich vzájemné vztahy. 3. Analyzovat a identifikovat charakter koaličních vztahů v zastupitelstvu města ve volebních obdobích od roku 2006 do roku 2022.

Při vypracování práce byl využit výzkumný přístup, jenž zohledňuje odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých kategorií. Práce má charakter případové studie. Ke sběru dat bylo využito zejména techniky studia dokumentů, analýzy zápisů z ustavujících zastupitelstev města, zápisů z řádných zastupitelstev a zpracování dat Českého statistického úřadu.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Veřejná správa

Veřejnou správu definuje Lochmannová jako soustavu řídicích a výkonných činností, které vyplývají z objektivní potřeby organizovaného uspořádání společnosti daného produkcí a distribucí veřejných statků. Systém veřejné správy může být odlišný v každé zemi a závisí na historických zkušenostech, politické vůli a jiných faktorech na to ovlivňujících. Na základě váhy jednotlivých faktorů v každé zemi se uplatňuje konkrétní model veřejné správy.

Zároveň je organizace veřejné správy specifická zejména svým územním uspořádáním. Obecně platí, že výkon veřejné správy musí komplexně pokrýt celé území státu a jeho obyvatel. Mezi centrem jednotlivými sídly by mělo být několik hierarchických úrovní a takový počet institucí, aby docházelo ke smysluplné komunikaci. Kvalitní a dobře fungující veřejná správa je velmi důležitou součástí dobře fungujícího státu (Lochmannová 2020, str. 32).

3.2 Systém a definice veřejné správy

Podle Fuky je pro definici veřejné správy a její fungování v řízení společnosti důležitý rozdíl mezi soukromým a veřejným zájmem. Soukromý zájem je spojen s cíli, aktivitami, které sledují a poskytují jednotlivci především v zájmu svého prospěchu. Veřejná správa je orientována na výkon vládou rámce hospodářské a sociální politiky, tj. poskytování veřejných služeb občanům. Vládu nelze od veřejné správy oddělit, ale ani naopak si zaměňovat státní správu s veřejnou správou. (Fuka 2020, str. 43-45)

Vláda je součástí politického systému a pohybuje se v politickém spektru problémů. Jejím hlavním úkolem je provádění státní správy, zajišťování jejího výkonu na celém území republiky (celostátní působnost), přičemž do popředí vystupuje dle Pavlíka a kolektivu hlavně její organizační charakter. Má obecně věcnou působnost, tedy řídí, koordinuje a kontroluje vše, co se týká výkonné moci: zabezpečuje mezinárodní, obranné, politické, ekonomické, hospodářské a jiné zájmy státu prostřednictvím své normotvorné činnosti, zejména tím, že vykonává zákony Národní rady České republiky. Jejím úkolem je zajišťovat

tyto funkce, které jsou konkretizovány v právním řádu státu a v jeho zákonech. (Pavlík a kol. 2020, str. 62)

3.3 Základní členění veřejné správy

Současný systém veřejné správy v podmínkách České republiky vytváří tři subsystémy, kde má každý z uvedených základních subsystémů má i svá specifika, přesto, že každý z nich se podílí na správě věcí veřejných.

Veřejná správa se skládá z:

- státní správa,
- samospráva (dělící se na územní samosprávu a zájmovou samosprávu)
- veřejnoprávní korporace

3.4 Orgány místní samosprávy

Orgány obce pomáhají obci navenek vystupovat a jednat přesněji pomocí tzv. funkcionářů neboli fyzických osob. V Ústavě České republiky nalezneme pouze zastupitelstvo, teprve zákon o obcích rozlišuje další orgány jako zastupitelstvo obce, radu obce, starostu, obecní úřad, zvláštní orgány obce a v neposlední řadě komisi, jestli že jim byl svěřen výkon přenesené působnosti. (Balík, 2009, str. 67).

3.4.1 Zastupitelstvo obce

Na vrcholu orgánů místní samosprávy stojí zastupitelstvo obce, které se skládá ze zastupitelů. O jeho složení rozhodují přímo samostatní občané v obecních volbách. Počet členů zastupitelstva se odvozuje od počtu obyvatel dané obce a řídí se následující tabulkou (Balík, 2009, str. 67-68).

Tabulka 1 - Počet volených zastupitelů podle počtu obyvatel

Počet obyvatel	Počet členů zastupitelstva obce
Do 500 obyvatel	5 až 15 členů
Od 500 do 3 000 obyvatel	7 až 15 členů
Od 3 000 do 10 000 obyvatel	11 až 25 členů
Od 10 000 do 50 000 obyvatel	15 až 35 členů
Od 50 000 do 150 000 obyvatel	25 až 45 členů
Nad 150 000 obyvatel	35 až 55 členů

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

Zastupitelem obce má právo být každý občan, který splní určité podmínky, kterými jsou například dovršení osmnácti let a být volen do zastupitelstva obce. Zastupitelé získají svůj mandát v momentě ukončení voleb, a to složením slibu a jeho podepsáním na prvním zasedání zastupitelstva, kterého se zúčastní. Do charakteristiky zastupitelské demokracie spadá také tzv. reprezentativní mandát. To znamená, že zastupitel není vázán žádnými pokyny, příkazy, nařízeními a jeho povinností je hlasovat a svůj mandát vykonávat podle svého svědomí (Balík, 2009, str. 67-68).

K platným usnesením, rozhodnutím nebo volbám zastupitelstva obce je potřeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva. Pokud se zastupitelstvo nesejde po dobu delší než 6 měsíců, tak aby bylo schopno se usnášet, bude rozpuštěno ministerstvem vnitra. Pokud by tento případ nastal, tak do doby, než se zvolí nové zastupitelstvo obce, případně určen správce obce, bude funkci vykonávat rada obce (Čmejrek, 2008, str. 37).

3.4.2 Rada obce

Radu obce představuje starosta, místostarosta (či místostarostové) a další členové rady, volení z řad členů zastupitelstva obce. Počet členů rady je lichý – pět, sedm, devět nebo 11 členů, přičemž nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Rada se nevolí v obcích, v nichž zastupitelstvo obce má méně než 15 členů. (Balík, 2009, str. 72)

Mezi hlavní pravomoci obce dle § 102 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích náleží příprava návrhů pro jednání zastupitelstva obce, zabezpečování hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádění rozpočtových opatření, vydávání nařízení obce,

projednávání či řešení – návrhů předložených od členů zastupitelstva obce nebo komise rady obce, stanovení rozdělení pravomocí v obecním úřadu a mnoho dalších funkcí, které jsou v souladu se zákonem. (zákon č. 128/2000 Sb., o obcích)

3.4.3 Starosta obce

Starosta reprezentuje obec navenek. Spolu s místostarostou (místostarosty) jej volí zastupitelstvo obce z řad svých členů. Starosta i místostarosta musí být občany České republiky. Za výkon své funkce odpovídají zastupitelstvu obce. Starosta jmenuje a odvolává se souhlasem ředitele krajského úřadu tajemníka obecního úřadu.

Starosta svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva obce a rady obce, podepisuje spolu s ověřovateli zápis z jednání zastupitelstva obce a zápis z jednání rady obce. Starosta pozastaví výkon usnesení rady obce, má-li za to, že je nesprávné. Starostu zastupuje místostarosta. (Balík, 2009, str. 134)

3.4.4 Tajemník

V obcích, kde není funkce tajemníka zřízena, plní ji místo něj starosta obce. Součástí hlavních funkcí tajemníka je účast na schůzích zastupitelstva a rady s poradním hlasem, vydávání spisových, skartačních a pracovních řádů obecního úřadu a dalších směrnic, pokud je nevydá rada, stanovení platů všem zaměstnancům obce řadících se do obecního úřadu a zajišťování výkonu přenesené působnosti s výjimkou těch záležitostí, které už jsou svěřeny radě nebo zvláštnímu orgánu obce (Balík, 2009, str. 77).

3.5 Volby

V zastupitelské demokracii jsou pravidlem pravidelně pořádané svobodné volby. Předurčují občanům možnost výběru mezi politickými alternativami, představovanými jednotlivými stranami a kandidáty, a také umožňují ustavit legitimní politické a správní orgány. Všechny druhy voleb mají za úkol zjistit aktuální rozložení politických sil v daném politickém prostředí. Pravidelně se opakujícím výběrem mezi politickými alternativami získávají občané možnost kontrolovat zastupitelské i exekutivní orgány a v případě

nespokojenosti ji mohou vyměnit. Na kontrolní funkci je těsně spojená legitimizační funkce. To znamená, že je voličem důvěra předávána politické reprezentaci prostřednictvím své volby. Mezi další funkce voleb je integrační funkce. Ve volbě představuje politickou sílu i – jiné zájmy, priority a také cíl. Volbou také dochází k integraci celé společnosti. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 51-52)

3.6 Lokální stranictví

Čmejrek, Bubeníček a Čopík říkají, že lokální politické systémy tvoří určité typy subjektů, které je nutné rozlišovat. Volební stranu mohou být dle zákona č. 491/2001 Sb. registrované politické strany nebo politická hnutí, se kterými je spojena určitá organizační stabilita a vývojová kontinuita. Dalším typem jsou sdružení nezávislých kandidátů či jiné formy sdružení a koalic, a ty se naopak vyznačují proměnlivostí. Tento jev můžeme vypořádat v lokálním a politickém prostoru. Mezitímco se v politice na národní úrovni vztahuje kontinuita spíše na organizace a struktury místo osob, tak u lokální politiky tomu bývá opačně. Případem jsou venkovské obce či menší města, kde přes četné změny zásadních politických subjektů, zůstávají klíčové osobnosti na lokální politické scéně stejné. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 106)

Významnou součástí zastupitelské demokracie v České republice tvoří politické stranictví. Její zásadní funkcí je zprostředkování spočívající mezi občany a politickou mocí. Jednotlivé strany, usilující o přízeň občanů, představují společnost, která zastává společné názory, postoje a cíle. Záměrem politických stran je prostřednictvím voleb získat maximální míru státní moci, díky které mohou obhájit zájmy svých voličů a uskutečnit jejich cíle (Čmejrek, 2008, str. 67-69)

3.7 Koalice

Jako koalice se podle Balíka označuje spojení dvou a více politických subjektů, jež dosáhli více než poloviční většinu hlasů legislativního orgánu. Tato možnost vyla v minulosti v komunální sféře spíše opomíjena, nicméně v nynější době je více a více aktuální vzhledem k množství politických útvarů a variabilitě koaličních uskupení. (Balík, 2006, str 196-198)

3.7.1 Rozdělení koalic podle Petra Jüptnera

Koalice jsou podle Petra Jüptnera definovány tak, že pokud budeme zkoumat shodu a odlišnosti v prvcích místní samosprávy a koalic, musíme pak specifikovat dřívější rozdělení obcí do tří skupin o to více. Dělí obce na „obce střední skupiny“ a další dva subtypy – „obce menší střední velikosti“ a „obce větší střední velikosti“. Tímto jsou obce rozděleny do čtyř skupin – „nejmenší obce“, původní obec střední velikosti, která je rozdělena na „menší střední“ a „větší střední“ a skupinou „největší obce. (Jüptner 2004, str. 80-81)

3.7.2 Největší obce

Mezi tento typ se zahrnují obce, které mají více než 45 000 obyvatel. Povětšinou se do této kategorie zahrnují podle Jüptnera statutární města jako například Chomutov, Teplice nebo třeba Most. V těchto městech jsou nejdominantnější politické strany, nezávislí kandidáti se zde zpravidla nevyskytují. Rozložení politické moci u největších obcí se často kopíruje s celostátní úrovní politiky. (Jüptner, 2004, str. 80-81)

3.7.3 Obce větší střední velikosti

Zde se podle Jüptnera objevují obce s počtem obyvatel od 9 001 do 45 000. Zde se nezávislí kandidáti sdružují hlavně na kandidátních listinách sdružení nezávislých kandidátů či politických stran. V kandidátních listinách jsou zpravidla zapsaní registrovaní členové stran. Místní sdružení politických stran mívají zpravidla desítky až nižší stovky členů. Koalice jsou zde různého typu, často vyjímaje ideologických faktorů důležitých na národní úrovni. (Jüptner, 2004, str. 80-81)

3.7.4 Obec menší střední velikosti

Jüptner stanovuje v této skupině počet obyvatel od 1701 do 9000. V „obcích menší střední velikosti“ se projevují stranické struktury a návaznost na parlamentní, regionální či lokální politiky. Politické strany zde nemají tak pravidelné schůze, a většina sdružení či politických stran má několik „hlavních“ osobností, kolem kterých se děje politické dění,

a několik ostatních členu, kteří ve straně figurují jako „vedlejší členové“, a kteří nemají velký zájem o post zastupitele. (Jüptner, 2004, str. 80-82)

3.7.5 Nejmenší obce

V malých obcích stojí v čele nejčastěji kandidáti sdružení nezávislých kandidátů. Jako malá obec se podle Jüptnera klasifikuje obec s počtem obyvatel do 1 700. Obyvatelé těchto obcí zpravidla kandidáty osobně znají, a proto ve volbách není tak důležité za jakou stranu kandidují, ale jak se chovají v běžném životě, či při společenském setkávání v obci. V těchto obcích může docházet i k intrikám – a to i z důvodu, že na malých obcích není obecní rada, a tak má větší vliv a funkci starosta obce. (Jüptner, 2004, str. 81-82)

3.8 Rozdělení koalic podle Stanislava Balíka

Balík definuje pouze dva hlavní subjekty – minimálně vítězný a nadměrný (dříve velký). Uvádí, že základním a jediným faktorem bývá míra soutěživosti. Později pro přesnost doplnil typologii o souhrnný počet subjektů a ideovou vzdálenost. (Balík, 2009, str. 188-196)

Třídy a typy koalic:

- Minimální vítězná ideově propojená koalice
- Minimálně vítězná ideově nepropojená koalice
- Velká koalice
- Nadměrná ideově propojená koalice
- Nadměrná ideově nepropojená koalice
- Široká koalice
- Všestranická koalice

3.8.1 Minimální vítězná ideově propojená koalice

Tato koalice zahrnuje nejvíce logický případ povolebního vyjednávání. V této koalici zaručí tolik členů (resp. mandátů), kolik jich je třeba k vytvoření většiny. Jedná se o politické strany či hnutí ideologicky si blízké pro shodu v jednání. (Balík, 2009, str 189-190)

3.8.2 Minimální vítězná ideově nepropojená koalice

Tuto koalici vytváří politické subjekty z různorodých politických voleb a ideově nepřívětivější strana je v opozici (např. koalice ANO a ODS a ČSSD v opozici). Vítězná strana má často strach z případné silné konkurenci ve vlastní koalici, tak raději volí slabšího partnera – ačkoliv ideově neharmonizující. (Balík, 2009, str. 189)

3.8.3 Velká koalice

Tato koalice zahrnuje koalici dvou nejsilnějších politických uskupení – i třeba ideově protichůdných, ale s pohodlnou většinou hlasů. V opozici zůstávají další (minimálně dva) nesourodé subjekty. (Balík, 2009, str. 189)

3.8.4 Nadměrná ideově propojená koalice

V této koalici je vždy přítomen minimálně jeden nadbytečný člen, bez kterého by stejně měly ostatní strany pohodlnou většinu. V opozici musí zůstat vždy minimálně dva další nesourodá politické uskupení. (Balík, 2009, str. 188-189)

3.8.5 Nadměrná ideově nepropojená koalice

Tuto koalici vytváří pohodlná většina politických uskupení s dalším, v podstatě nadbytečným členem, a spolupracují zde názorově nesourodé politické subjekty. (Balík, 2009, str. 189)

3.8.6 Široká koalice

Spolupráce zahrnuje všechny strany, kromě jednoho opozičního subjektu. Pokud se stane, že tato koalice vznikla bez subjektu, nejedná se problém a příště by mohla vzniknout stranická koalice všech stran. (Balík, 2009, str. 188-190)

3.8.7 Všestranická koalice

V této koalici spolupracují veškeré relevantní politické subjekty a nedistancuje se od spolupráce s politickými subjekty žádný z nich. (Balík, 2009, str. 189)

3.9 Státní správa

Státní správa je v České republice tvořena – Ústředními orgány státní správy a Orgány místní státní správy. Pro organizační jednotky státní správy je charakteristická nařizovací a výkonná činnost, tj. realizace rozhodnutí parlamentu formou bezprostředního provádění zákonů a ostatních právních aktů. Nařizovací činnost je metodou, kterou uplatňují organizační jednotky státní správy vůči právnickým a fyzickým osobám (občanům).

V organizaci státní správy je vláda vrcholným orgánem výkonné státní moci. Její prvořadým úkolem je formulovat základní priority společenského rozvoje a v rámci daných veřejných zdrojů zajistit produkci těch veřejných statků a služeb, které jsou nezbytné k plnění cílů společenského života. Veřejná správa plní po celou dobu rozmanitých funkcí, od skupiny mocensko-politických a skupiny veřejnoprávních až po skupinu ekonomických funkcí (Pavlík a kol. 2020, str. 37-38).

Svou řídicí pravomoc uplatňuje pouze vůči vykonavatelům státní správy, činnost nepodřízených subjektů (např. obcí, vyšších územních celků atd.) ovlivňuje nepřímo, vládní politikou. V území byly vytvořeny obvodní úřady specializované státní správy, které jsou právními osobami a rozpočtovými organizacemi státu napojenými na rozpočet jednotlivých ministerstev. Kromě administrativních věcí zajišťují veškerou obslužnou činnost (správa majetku, personální management, aj.). Mají plnou právní subjektivitu. Obvodní úřady specializované státní správy vykonávají státní správu v území – blíže k

občanům, jednají pouze ve administrativně-právních věcech a mají omezenou právní subjektivitu (Lochmannová 2020, str. 39-40).

3.10 Samospráva

Pro samosprávné organizační jednotky je charakteristická rozhodovací a výkonná činnost, tj. samosprávné jednotky mají možnost v rámci stanovených zákonů samostatně rozhodovat prostřednictvím zvolených představitelů občanů o hospodářském, sociálním, kulturním a dalším rozvoji autonomního území, o využití majetku i finančních prostředcích v zájmu potřeb občanů (Fuka 2020, str. 73).

Pod pojmem samospráva lze chápat určitý systém řešení veřejných záležitostí ve státě. V institucionálním smyslu je reprezentována soustavou samosprávných orgánů, které garantují zájmy obyvatelstva a skupin obyvatelstva, přičemž může jít o zájmovou samosprávu nebo územní samosprávu, která je součástí veřejné správy.

Samospráva je v České republice tvořena – Vyššími územními celky a Obcemi (městy).

Uplatňování samosprávy je jeden ze základních znaků charakterizujících demokratický stát. Místní samospráva je takovou organizační formou veřejné správy, která zajistí přímou spojitost s občany i s jejich účastí na rozhodování (Pavlík a kol. 2020, str. 36)

3.11 Zdroje financování obcí a s tím související problémy

Důležitým finančním nástrojem k zabezpečení úkolů a činnosti jednotlivých úrovní veřejné správy je příslušný veřejný rozpočet. Čím je složitější struktura veřejné správy, tím je důležitější rozhodnout o optimálním přiřazení příjmů, zejména daňových a financování výdajů jednotlivých rozpočtů v rámci rozpočtové soustavy, především v závislosti na rozdělení odpovědnosti za zajišťování veřejných statků.

Jedná se o stanovení daňového určení a optimalizaci finančních vztahů mezi rozpočty. Obce jsou právníckými osobami, které vlastní majetek, mají svůj rozpočet, personální a finanční nezávislost, mohou podnikat, participovat na mezinárodní,

přeshraniční a vnitrostátní spolupráci, vybírají místní daně a správní poplatky. Vykonávají samosprávné kompetence a při některých úkolech i přenesený výkon působnosti státní správy. Úkoly zajišťují samostatně či spoluprací s jinými územními celky nebo i se soukromým sektorem (Dušek 2011, str. 19).

Základem finančního hospodaření obce je rozpočet obce, který se sestavuje na období jednoho kalendářního roku. Před schválením je rozpočet obce zveřejněn nejméně na 15 dní způsobem v obci obvyklým, aby se k němu mohli obyvatelé obce vyjádřit.

Ministerstvo financí České republiky vypracovalo v rámci fiskální decentralizace následující právní normy:

1. Zákon č. 137/2006 o veřejných zakázkách
2. Zákon č. 215/2004 Sb. o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné správy
3. Zákon č. 218/2000 Sb. o obcích
4. Zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní)
5. Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (Peková 2011, str. 49).

3.12 Příjmy a výdaje rozpočtu obce

Decentralizované řízení a rozhodování místní samosprávy se projevuje objemem a alokací výdajů do jednotlivých aktivit, zároveň je však tento proces determinovaný objemem a strukturou příjmů. Výdajové potřeby jsou limitovány příjmovou základní (Dušek 2011, s.33). Rozpočet obce se člení na běžné příjmy a běžné výdaje (běžný rozpočet), kapitálové příjmy a kapitálový výdaje (kapitálový rozpočet) a finanční operace.

Položky jednotlivých rozpočtů jsou vymezeny rozpočtovou klasifikací. Obec a vyšší územní celek mohou vytvářet peněžní fondy. Zdroji peněžních fondů mohou být zejména:

- a) přebytek rozpočtu za uplynulý rozpočtový rok,
- b) zisk z podnikatelské činnosti po zdanění,
- c) zůstatky těchto fondů z minulých rozpočtových let

V následující tabulce jsou přehledně uvedeny jednotlivé položky rozpočtu dle rozpočtové klasifikace. (Malý a Cibáková 2012, str. 56-57)

Tabulka 2 - Porovnání příjmů a výdajů

Příjmy	Výdaje
1. Výnosy místních daní a poplatků	1. Závazky obce vyplývající z plnění povinností ustanovených zvláštními předpisy
2. Nedaňové příjmy z vlastnictví obce	2. Výdaje na výkon samosprávné působnosti obce a činnost rozpočtových a příspěvkových organizací obce
3. Výnosy finančních prostředků obce	3. Výdaje na úhradu nákladů přeneseného výkonu státní správy
4. Sankce za porušení disciplíny uložené obcí	4. Závazky vzniklé v souvislosti s jinou obcí anebo vyšším územním celkem
5. Dary a výnosy dobrovolných sbírek	5. Výdaje vyplývající z mezinárodní spolupráce obce
6. Podíly na daních a správě státu	6. Úroky z přijatých úvěrů, půjček a návratných finančních výpomocí
7. Dotace ze státního rozpočtu na úhradu nákladů přeneseného výkonu státní správy	7. Výdaje související s emisí cenných papírů vydaných obcí
8. Další dotace ze státního rozpočtu	8. Jiné výdaje ustanovené zvláštními předpisy
9. Účelové dotace z rozpočtu vyššího územního celku anebo jiné obce dle smlouvy	
10. Prostředky z Evropské unie	
11. Jiné příjmy ustanovené zvláštními předpisy	
12. Prostředky mimorozpočtových fondů	
13. Zisk z podnikatelské činnosti	
14. Návratné zdroje financování	
15. Sdružené prostředky	

Zdroj: vlastní zpracování dle (Malý a Cibáková 2012)

Příjmy rozpočtu lze analyzovat také ve strukturách:

- běžné a kapitálové příjmy,
- daňové příjmy (podílové daně, místní daně) a nedaňové příjmy (ostatní příjmy kromě daňových),
- vlastní příjmy (ostatní kromě cizích) a cizí příjmy (dotace, prostředky z EU, návratné zdroje financování, sdružené prostředky od jiných subjektů kromě obecních),
- návratné příjmy (návratné zdroje financování – úvěry, půjčky, obligace) a nenávratné (ostatní kromě návratných) (Dušek 2011, str. 52).

Objem a struktura příjmů je důležitá z důvodu výdajové politiky místní samosprávy a tím prezentuje postavení samospráv. Současně vyjadřuje jejich závislosti na státním rozpočtu a dotacích směřujících do rozpočtů samospráv, o daňové autonomii a daňové politice, o daňové výnosnosti (místní daně, které v území samospráva mohou vybírat plus objemově jsou vyšší podílové daně, jejichž „výnosnost“ pro samosprávu je odvozená od kritérií rozdělování – tím je zainteresována na vyšším plnění hodnot kritérií, přičemž některá z nich neovlivní, neboť mají fixní charakter, např. nadmořská výška obce).

Obec financuje své potřeby především z vlastních příjmů, dotacemi, ze státního rozpočtu a z dalších zdrojů. Obec může se plnění svých úkolů použít i návratné zdroje financování a prostředky mimorozpočtových peněžních fondů.

Pokud obec vykonává podnikatelskou činnost, výnosy a náklady na tuto činnost se nerozpočtují, sledují se na samostatném mimorozpočtovém účtu. Náklady na podnikatelskou činnost musí být kryty výnosy z ní. Zisk z podnikatelské činnosti po zdanění zůstává jako doplňkový zdroj financování obce. (Neubauerová, 2006, s. 97)

3.13 Běžné a kapitálové příjmy obcí

Běžnými příjmy rozpočtu obce nebo rozpočtu vyššího územního celku jsou příjmy členěny podle rozpočtové klasifikace s výjimkou příjmů, které jsou podle rozpočtové klasifikace kapitálovými příjmy (Lochmannová 2020, str. 32).

3.13.1 Běžné příjmy

Běžný (provozní) rozpočet se sestavuje jako bilance běžných příjmů a běžných výdajů vztahujících se k rozpočtovému roku. Jedná se o výdajové transakce, které se pravidelně každoročně opakují (mzdy, platy, sociální a zdravotní pojištění pracovníků, nákup krátkodobého vybavení, náklady na běžné opravy a údržbu) (Lochmannová 2020, str. 32-33).

3.13.2 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy představují spíše jednorázové, neopakující se příjmy nedaňového charakteru. Jsou to například příjmy z prodeje státního a komunálního majetku, účelové investiční dotace z rozpočtu vyšší vládní úrovně, střednědobé a dlouhodobé investiční úvěry apod. Běžný rozpočet se sestavuje jako vyrovnaný a kapitálový může být i schodkový (Dušek 2011, str. 52).

3.14 Daňové a nedaňové příjmy obcí

3.14.1 Daňové příjmy

Daně představují největší podíl příjmů rozpočtu obcí. Výši a strukturu nedaňových příjmů mohou obce přímo ovlivňovat svým chováním, protože tyto příjmy do rozpočtu plynou z určité aktivity obce nebo jiných subjektů ve prospěch obce. (Hrabalová, Klímová, Nunvařová 2005).

Daňové příjmy můžeme rozdělit mezi:

- místní daně
- podílové daně

3.14.2 Nedaňové příjmy

Do skupiny vlastních nedaňových příjmů patří příjmy z vlastního podnikání a nakládání majetku obce. Obec může podnikat pod vlastním jménem a získávat tak do rozpočtu obce příjmy z prodeje nebo pronájmu majetku. Uživatelské poplatky za komunální odpady a drobné stavební odpady také svým charakterem patří do nedaňových příjmů obce i příjmy z vlastní správné činnosti jako jsou poplatky za správní úkony, pokuty a příjmy z mimorozpočtových fondů (Hrabalová, Klímová, Nunvařová 2005, str. 18).

3.15 Vlastní a cizí příjmy obcí

3.15.1 Vlastní příjmy

Mezi vlastní příjmy obcí patří daňové i nedaňové příjmy, které plynou z daní a poplatků. Místní daně jsou spuštěním fiskální decentralizace fakultativně a obce se mohou rozhodnout, zda jednotlivé místní daně budou na svém území vybírat. Tato vlastnost je konkrétním projevem zvýšení daňových pravomocí samospráv jako plnění jednoho z cílů fiskální decentralizace. Sazby místních daní jsou určeny zákonem jen v těch případech, kde je to vzhledem k jejich povaze odůvodněno (Peková 2011).

Vlastní příjmy rozpočtu obce:

Výnosy místních daní a poplatků podle předpisů.

Druhy místních daní, které může ukládat obec, jsou:

- daň z nemovitostí,
- daň za psa,
- daň za užívání veřejného prostranství,
- daň za ubytování,

- daň za prodejní automaty,
- daň za nevýherní hrací automaty,
- daň za vjezd a setrvání motorového vozidla v historické části města,
- daň za jaderné zařízení,
- místní poplatky:
 - za komunální odpad a drobné stavební odpady
- daň z motorových vozidel – je příjmem do rozpočtu vyšších územních celků (Kocí 2012, str. 26-27).

Mezi další vlastní příjmy obcí patří:

- výnosy z finančních prostředků obce
- nedaňové příjmy z vlastnictví a převodu vlastnictví majetku obce a z činnosti obce a jejích rozpočtových organizací podle os. předpisů
- výnosy z finančních prostředků obce
- sankce za porušení finanční kázně uložené obcí
- dary a výnosy dobrovolných sbírek ve prospěch obce
- podíly na daních ve správě státu podle os. Předpisů
- jiné příjmy stanovené zvláštními předpisy (Dušek 2011, str. 18).

Prostřednictvím soustavy daňových úřadů se rozdělením ze státního rozpočtu poskytují podíly daní z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků obcím. Tento příjem tvoří přibližně 30 % rozpočtových příjmů obcí určených ke krytí běžných výdajů. Určení výše podílů je předmětem každoročního vyjednávání zástupců místní samosprávy, vlády ČR a poslanců ČR. Výši podílů určuje každoročně zákon o státním rozpočtu. Výnos této daně je rozdělován mezi:

- místní samosprávu - 70,3 %,
- vyšší územní celek - 23,5 %,
- stát - 6,2 %

Obec rozhoduje samostatně o použití vlastních příjmů s výjimkou rozhodování o daru, určí-li dárce účel, k němuž mají být darované prostředky použity. Zároveň dotace mohou být použity v souladu s účelem pro který byly prostředky poskytnuty (Horzinková, Novotný 2013, str. 22).

Podílová daň – daní z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků

Změna zákona o rozpočtovém určení výnosu daně z příjmů územní samosprávě a o změně a doplnění některých zákonů, spočívá v rozšíření okruhu podílových daní z jedné daně (daň z příjmů fyzických osob) na základní daňové příjmy veřejné správy (výnos daně z příjmů, daně z přidané hodnoty a spotřebních daní). Od nynějška platnému znění dochází pouze k legislativně-technické úpravě bez změny kritérií a způsobu rozdělování podílových daní (Kočí 2012, str. 27-29).

Nařízení vlády určuje kritéria a váhy rozdělování výnosu podílových daní, obcím a vyšším územním celkem, přičemž věcně zachovává platný právní stav originálních kompetencí obcí a vyšších územních celků. Váhy, kritéria a koeficienty pro rozdělování výnosu podílových daní přebírá nový návrh z původně platného nařízení vlády České republiky.

Počet obyvatel – váha 23% finanční zabezpečení základních samosprávných kompetencí v oblasti výkonu místní veřejné správy podle zákona 128/2000 o obcích. Absolutní hodnota výnosu připadající na jednotlivou obec byla upravena koeficiente nadmořské výšky v rozsahu 57 % kritéria (Horzinková, Novotný 2013, str. 34).

Objem výnosu podílových daní upraveného koeficientům nadmořské výšky odpovídá rozdílné energetické náročnosti zařízení v samosprávné působnosti obcí. Koeficient pro každou obec je uveden v příloze nařízení vlády (Galvasová 2007, str. 15).

Počet obyvatel upravený velikostním koeficientem obce – váha 32%

6. cílem je respektovat zvýšenou potřebu finančních prostředků pro obce a města, která vykonávají samosprávné působnosti i pro obyvatele okolních obcí

Počet žáků (dětí, posluchačů) - váha 40%

7. kritérium zajišťuje zdroje na financování samosprávných kompetencí v oblasti školství. Každému typu zařízení odpovídá příslušný koeficient uvedený v přílohách

nařízení vlády a v závislosti na zřizovateli. Kritérium směřuje finanční prostředky do obcí, kde se tyto školy a zařízení nacházejí.

Počet obyvatel, kteří dovršili věk dvašedesát let – váha 5% směřování na financování potřeb v sociální oblasti pro obyvatele v poproduktivním věku, pro které obec zajišťuje kompetence ve smyslu platné legislativy (Lochmannová 2020, str. 34).

3.15.2 Cizí příjmy

V zájmu plnění úkolů obec spolupracuje s orgány státu. Orgány státu poskytují obcím pomoc v odborných věcech a potřebné údaje z jednotlivých evidencí vedených orgány státu a podílejí se na odborné přípravě zaměstnanců obcí a poslanců obecních zastupitelstev. Obce poskytují orgánům státu potřebné údaje na jednotlivé evidence vedené orgány státu nebo na úřední řízení v rozsahu vymezeném zvláštními zákony.

Mezi ostatní příjmy obce patří:

8. dotace z České republiky na úhradu nákladů přeneseného výkonu státní správy a dotace ze státních fondů,
9. další dotace z České republiky v souladu se zákonem o ČR na příslušný rozpočtový rok,
10. účelové dotace z rozpočtu vyššího územní celku nebo rozpočtu jiné obce na realizaci smluv podle os. předpisů,
11. prostředky z Evropské unie a jiné prostředky ze zahraničí poskytnuté na konkrétní účel (Hrabalová, Klímová, Nunvařová 2005, str. 29).

Dotace (granty) a transfery představují poskytnutí finančních prostředků z veřejných rozpočtů, aniž by se očekávala nějaká protihodnota, jde o nenárokovatelnou podporu z prostředků státního rozpočtu.

Dotace plynoucí ze státního rozpočtu určené na náklady z přeneseného výkonu státní správy se kalkulují v souladu se zákonem o ČR na příslušný rozpočtový rok. Rozsah dotací a pravidla jejich poskytování souvisí s rozdělením kompetencí mezi jednotlivé stupně veřejné správy, jakož i s tím, jaké jiné zdroje příjmů mají samosprávy k dispozici a jaké je jejich výška. Tyto dotace tvoří významnou část příjmů samosprávných rozpočtů.

Na úseku Matrik základním kritériem určení výše poskytnuté dotace je podle výnosu počet obyvatel na území obce, resp. městské části, s trvalým pobytem k poslednímu dni procházejícího kalendářního roku, vyhlášeným Statistickým úřadem ČR, celkový počet matričních úkonů a počet matričních úkonů o narození, uzavření manželství a úmrtí zapsaných k poslednímu dni předchozího roku (Lochmannová 2020, str. 69).

3.16 Návrtné a nenávrtné příjmy obcí

3.16.1 Návrtné příjmy

Příjmy návratného charakteru jsou finanční prostředky poskytnuté ve formě úvěru od peněžního ústavu. Nejčastěji jsou využívány bankovní úvěry, zvýhodněné půjčky od jiného veřejného rozpočtu nebo prostředků mezinárodních organizací nebo ve formě návratných finančních výpomocí od jiných subjektů (Koudelka 2007, str. 17).

S cílem zamezit zadlužování obcí zákon o rozpočtových pravidlech vymezuje pravidla používání návratných zdrojů financování obce:

- obec může použít návratné zdroje financování pouze na krytí kapitálových potřeb, závazky vyplývající z úvěrových vztahů nemohou narušit princip vyrovnanosti běžného rozpočtu,
- celková částka dluhu obce ke konci roku nepřekročí 60 % skutečných běžných příjmů předchozího rozpočtového roku,
- částka ročních splátek návratných zdrojů financování včetně úroků nepřekročí 25 % skutečných běžných příjmů předchozího rozpočtového roku.
- obec nesmí převzít záruku za úvěr poskytovaný fyzické nebo právnické osobě (Dušek 2011, str. 36).

3.16.2 Nenávrtné příjmy

Mezi nenávrtné příjmy patří hlavně dotace a transfery. Tyto plynou obci především ze státního rozpočtu, z účelových programů jednotlivých ministerstev a ze státních fondů.

Dotace jsou účelové, které mají přesně vymezený účel využití a neúčelové, jejichž použití není přesně definováno.

Účelové dotace mohou být:

- běžné specifické účelové dotace, které jsou poskytovány na následující druhy potřeb

- a) které jsou zajišťovány obcemi, ale odpovědnost za rozsah a kvalitu služby nese stát, například. základní a střední školy,
- b) kde je nutné zabezpečit standardní úroveň veřejných služeb v územním průřezu,
- c) které jsou dočasné, naopak se v čase

- kapitálové specifické účelové dotace – jsou nepravidelné a jsou poskytovány obcím na úhradu části výdajů na konkrétní investiční akce (Hrabalová, Klímová, Nunvařová 2005, str. 38)

3.16.3 Finanční kapacita

Finanční kapacita slouží k výpočtu míry samofinancování, soběstačnosti, zadlužování, daňové, majetkové a reprodukční síly prostřednictvím ukazatelů. Dosažené hodnoty jsou výsledkem pravidel financování, vztahů rozpočtu obce a státu a závisí na příjmové a výdajové strategii zvolenou obcí. Zvolené nástroje a politiku obce podmiňuje odborná úroveň managementu samosprávy, efektivnost manipulace s finančními prostředky a se svěřeným majetkem. (Koudelka 2007)

Obecné benchmarking indikátory rozpočtů místních samospráv jsou:

Finanční síla obce – indikátor pro porovnávání zdrojů příjmů jednotlivých obcí, který slouží k analýze výše a struktury příjmů. Vyjadřuje částku vlastních příjmů v přepočtu na jednoho obyvatele obce;

Finanční soběstačnost obce – ukazatel odrážející míru samostatnosti a stability hospodaření místních samospráv.

Daňová síla obce – indikátor vyjadřující částku daňových příjmů rozpočtu obce (místní daně, místní poplatky a podílové daně) v přepočtu na jednoho obyvatele obce;

Daňová soběstačnost obce – indikátor vyjadřující poměr daňových příjmů obce (místní daně, místní poplatky a podílové daně) k běžným příjmům rozpočtu obce (Lochmannová 2020, str. 37).

4 Praktická část

4.1 Sociodemografické informace o městě Příbram

První písemný záznam o městě Příbram pochází z roku 1216, kdy bylo město majetkem Pražského biskupství. Městská práva obdržela od arcibiskupa Zbyňka Zajíce v roce 1406. Příbram v roce 1579 jmenoval císař Rudolf II. jako Královské horní město, kde se kladla důležitost na těžbu stříbra a železné rudy. V druhé polovině 19. století se ve 31 městě rozvíjelo školství. I přes úpadek těžby na počátku 20. století zůstala pověst města jako vzdělávacího a kulturního střediska zachována dodnes. (Strategický plán rozvoje města Příbram, 2014, s. 8-9) Příbram je okresní město ve středních Čechách nacházející se přibližně 60 km od Prahy. Příbram je centrem správního obvodu obce s rozšířenou působností. (Město Příbram, 2023)

Tvoří společně s správním obvodem obce s rozšířenou působností Dobříš a Sedlčany okres Příbram (územní celek NUTS 4). Do Příbrami tak spadá celkem 75 obcí, tři z nich mají statut města. Samotné město Příbram se dělí na 10 katastrálních území a 18 místních částí. Příbram je samotné město a svou rozlohou je třetí největší obcí v rámci správního obvodu obce s rozšířenou působností. (Strategický plán rozvoje města Příbram, 2014, s. 8-9) Katastrální území zahrnuje převážnou část území místních částí. Bytíz má samostatné katastrální území a je oddělená od města Příbram. Příbramské části jako jsou Jerusalemský a Jesenice patří do katastrálního území Háje u Příbrami. Území je rozděleno v následující tabulce. (Město Příbram, 2023)

Tabulka 3 - Rozdělení města Příbrami

Příbram I. – historické jádro a sever města	Lazec
Příbram II. – východní část centra včetně Svaté Hory	Kozičín
Příbram III. – jižní část centra	Orlov
Příbram IV. – západní část centra	Žežice
Příbram V. – Zdaboř	Zavržice
Příbram VI. – Březové Hory	Brod
Příbram VII. – Březové Hory	Bytíz
Příbram VIII. – na jihozápadě kolem ulice Školní	Jerusalém
Příbram IX. – Nová Hospoda, na východě města u obce Dubno	Jesenice

Zdroj: vlastní zpracování, dle www.pribram.eu

Příbram je v rámci správního obvodu obce s rozšířenou působností jednoznačně největší z hlediska počtu obyvatel, žije zde téměř polovina všech obyvatel. Příbram má rozlohu 925 km² a je tak největším městem ve Středočeském kraji. (Město Příbram, 2022)

4.1.1 Demografická struktura

K základním demografickým strukturám patří pohlavní a věková struktura, které významně ovlivňují jednotlivé demografické procesy – porodnost, úmrtnost, oddanost, rozvodovost, migraci atp. Reprodukční chování ovlivňují i další struktury – rodinný stav, vzdělání, národnost a náboženské vyznání (Český statistický úřad, 2022)

Obrázek 1 - Vývoj počtu obyvatel

Datum	Muži (do 15.let)	Muži (nad 15.let)	Ženy (do 15.let)	Ženy (nad 15.let)	Změna	Celkem
1.1.2021	2 262	12 769	2 126	14 363	♦ -380	31 520
1.1.2020	2 287	12 932	2 162	14 519	♦ -191	31 900
1.1.2019	2 246	13 077	2 194	14 574	♦ -296	32 091
1.1.2018	2 259	13 221	2 242	14 665	♦ -10	32 387
1.1.2017	2 232	13 281	2 197	14 687	♦ -197	32 397
1.1.2016	2 229	13 407	2 164	14 794	♦ -118	32 594
1.1.2015	2 188	13 514	2 145	14 865	♦ -321	32 712
1.1.2014	2 203	13 677	2 139	15 014	♦ -97	33 033
1.1.2013	2 189	13 761	2 095	15 085		33 130

Zdroj: https://www.czso.cz/csu/czso/13-2141-03--2_1_vyvoj_poctu_obyvatel

Celkový počet obyvatel se dle výše uvedeného grafu ve městě Příbram neustále zmenšuje. V roce 2013 zde žilo celkem 33 130 Obyvatel a nyní v roce 2021 pouze 31 520 obyvatel. Z uvedené tabulky tak vyplývá, že V Příbrami se mírně snížil počet obyvatel od roku 2004.

V současné době ve městě Příbram žije více žen než mužů. Pro výpočet podílových daní a dotací na přenesený výkon státní správy na samosprávu je velmi důležitý počet obyvatel s trvalým pobytem na území obce. Proto se i v minulosti zpochybňovalo sčítání obyvatel, které občané podceňují, a to by mohlo mít za negativní poptávku na fungování obcí a měst. Ale sčítání má pouze orientační charakter. Klíčové jsou databáze lidí s trvalým pobytem, které čerpají z rodné a úmrtní matriky. Proto si obce předem mohou vypočítat, jaký výnosy jim budou plynout z příjmu fyzických osob, neboť to závisí pouze na počtu lidí si přihlásí trvalý pobyt, kolik se narodí a zemře.

V rámci celé České republiky, a tedy i města Příbram dochází stále k většímu stárnutí jeho obyvatel. Snižuje se tak díky tomu podíl před produktivní složky obyvatelstva, tedy dětí ve věku 0-4 let, a naopak se postupně zvyšuje podíl poproduktivních osob, a to osob starších 65 let. (Český statistický úřad, 2022)

4.1.2 Vzdelanost obyvatel

Pokud se zaměříme na vzdělání obyvatelstva ve městě Příbram je možné z dostupných zdrojů zjistit, že nejvíce obyvatel je v rámci vzdělání vyučeno nebo á střední odborné vzdělání bez maturity a to celkem 31,2 %. Toto vzdělání je nejvíce zastoupeno taktéž v rámci celé České republiky. Další velmi početnou skupinu tvoří osoby, které disponují úplným středním vzděláním ukončeným maturitou 31,0 %. Mnoho osob v celkovém počtu 16,1 % jsou zastoupeny osoby které mají základní vzdělání či vzdělání neukončili. Vysokoškolským titulem disponuje celkem 12,1 % obyvatel města Příbram. Bez celkového vzdělání je pouze 0,3 % obyvatel. V rámci tohoto průzkumu vzdělanosti se zúčastnili vždy osoby starší 15 ti let. (Český statistický úřad, 2022)

4.1.3 Náboženství

Náboženství a víra jednotlivých obyvatel města je vždy zásadní pro následné rozhodování nejen v rámci politických, ale také společenských aktivit. Celkové složení věřících lidí je obdobné jako v rámci celé České republiky, ovšem ve městě Příbram je oproti procentuálnímu zastoupení v České republice více nevěřících lidí a to celkem 37,9 %. Věřících je ve městě Příbram celkem 16,6 %. Samotné zhodnocení náboženství je však pro město Příbram, ale i v rámci České republiky velmi náročné, jelikož celkem 45,4 % obyvatel města Příbram nevedlo, zda je nebo není věřících. (Kurzy.cz, 2023)

4.1.4 Zaměstnanost

Samotná ekonomika a trh práce ve městě Příbram ve velké míře ovlivňuje, zda v tomto městě i nadále zůstanou stávající mladí obyvatelé, nebo se přesunou za prací do jiných měst. Město Příbram jakožto jedno z větších měst ve Středočeském kraji disponuje mnoha možnostmi pro zaměstnání svých obyvatel. V současné době je největším zaměstnavatelem ve městě Oblastní nemocnice Příbram, která disponuje s více než 1 000 zaměstnanci. Mezi další významné zaměstnavatele lze zařadit Kovohutě Příbram nástupnická, Město Příbram jako takové, společnost RAVAK, ZAT atd. Největšími zaměstnavateli tak jsou strojírenské a elektrotechnické podniky či instituty státní správy.

Nezaměstnanost v rámci městě Příbram poklesla v roce 2009 kdy došlo k příchodu ekonomické recese, kdy nastal zvýšený počet volných pracovních pozic a pokles uchazečů o zaměstnání. Dle dostupných informací v roce 2005 byl počet uchazečů o zaměstnání přibližně 2 000, po nástupu recese v roce 2009 kleslo toto číslo k 1 200 uchazečům, ovšem v roce 2011 již tento počet byl 2 200 a stále stoupal. Velký historický vliv na nezaměstnanost také mělo ukončení těžby uranu v roce 1991. (MPSV, 2021)

4.1.5 Podnikatelské prostředí

Se zaměstnaností a nezaměstnaností ve městě Příbram úzce souvisí také samotné podnikatelské prostředí, které do jisté míry ovlivňuje, zda podnikatelé zůstanou na území města a nabídnou tak pro uchazeče pracovní místo. Průzkum podnikatelského prostředí byl opět proveden skrze samotné město Příbram. Názor, že podnikatelské prostředí není v rámci města Příbram příliš vhodné rozhodlo celkem 35 % respondentů. Podnikatelské prostředí a jeho kvalitu ovlivňuje ve městě velké množství jednotlivých faktorů jako je dopravní infrastruktura, politické názory ve vedení města, dále zajištění dobrých podmínek městem pro podnikatele atd. Právě vedení města a samotná veřejná správa tak ovlivňuje také finanční pomoc pro začínající podnikatele a další oblasti jako jsou pronájmy městských prostor, zvýhodněné sazby za pronájem atd. Velmi významnou a kladnou pozici pro podnikatelské prostředí města Příbram hraje zejména dobrá dostupnost do Prahy, které má velmi blízké a kvalitní dopravní spojení. (Město Příbram, 2022)

4.1.6 Dopravní infrastruktura

Jak již bylo lehce uvedeno výše, celková poloha Města Příbram je velmi dobrá v závislosti na hlavním městě Praze. Do jisté míry však nejen Praha ovlivňuje dopravní infrastrukturu, dalším důležitým bodem je také existence vojenského újezdu Brdy, který zaujímá více než čtvrtinu správního obvodu ORP Příbram. V tomto prostoru se nenacházejí žádné silnice, železnice či jiné komunikace, které by byly přístupné pro veřejnost bez příslušného povolení.

Nejvýznamnější silnicí, která prochází ORP Příbram, a i samotným městem je čtyřproudá rychlostní komunikace R4, který spojuje již zmíněnou Prahu a severojižní část Příbrami. Do budoucna je v plánu tuto silnici prodloužit až k jižním hranicím Středočeského kraje a dále na jih, a to za pomoci modernizace silnice první třídy I/4, která spojuje Dubenec – Milín a Zalužany. Právě existenci výše uvedené silnice R4, spojující Příbram s Prahou dělá toto město přístupnější pro obyvatelstvo, ale také pro podnikatele, firmy atd. Díky dostupnosti do 45 minut do Prahy mohou obyvatelé města Příbram dojíždět za prací do Prahy a využívat zároveň levnější ubytování ve městě Příbram, které je jim zajištěno výhodněji oproti Praze. To však je výhodné pouze pro samotné obyvatele, ne však pro město, které tak ekonomicky ztrácí. (ŘSD, 2022)

V rámci železniční dopravy nemá nyní tento typ dopravy pro město žádný markantní význam. Přes město nevede žádný železniční koridor mezinárodního či celonárodního významu. Město se nachází na celostátní železniční trati č. 200 Zdice – Příbram – Březnice – Písek – Protivín. Nákladní železniční doprava je v rámci této trati provozována v omezeném rozsahu, a to jak tranzitní, tak místní.

Letecká doprava je v rámci města Příbram pouze ve funkci vojenského záložního letiště nesoucí název Příbram – Dlouhá Lhota, toto letiště má tak pouze rekreační a sportovní využití. Vodní či jiná podobná doprava není ve městě provozována. V případě hromadné dopravy osob lze mluvit o autobusové dopravě, která spojuje jednotlivé části města. (Město Příbram, 2023)

4.1.7 Technická infrastruktura

V případě vybavenosti technickou infrastrukturou města lze v porovnání se Středočeským krajem a celou Českou republikou dle průzkumu nadprůměrná. Na vodovod je ve městě napojeno přes 94 % domů, na místní kanalizaci přes 84 % a na plynovod téměř 70 % všech obydlených domů které ve městě jsou. Jednotlivé hodnoty výše uvedené jsou tak nadprůměrné oproti krajskému či celorepublikovému průměru. V případě správního obvodu obce s rozšířenou působností Příbram je naopak napojenost na jednotlivé technické infrastruktury podprůměrná.

Zásobárnou pitné vody pro město je vodovod pro veřejnou potřebu, který spadá pod správu společnost 1.SčV, a.s. Praha. Tato společnost pitnou vodou dále zásobuje i okolní obce nacházející se nedaleko Příbrami. Samotnými zdroji pitné vody jsou vodní nádrž Pilská, Lazská a Octárna. (1. SčV., 2022)

Výhradním dodavatelem elektrické energie ve městě Příbram je společnost ČEZ Distribuce, a.s. Příbram je zásobována elektrickou energií distribučními rozvodnami 110/22 kV, ze kterých je elektrická energie dále rozváděna sítí vedení 22 kV.

Kanalizace a čištění odpadních vod je zajištěnou tzv. kombinovanou formou tedy jednotnou i oddílnou kanalizací, na kterou je napojeno v současné době téměř celé město. Jako zásobárnu pitné vody má i kanalizaci pod správou společnost 1.SčV, a.s. Praha. Rekonstrukce jednotlivých částí kanalizací probíhá již od 60 let 20. století a poslední velké rekonstrukce se kanalizační sítí dočkala v roce 2007 a následně v roce 2013 byla tato nová sítí napojena na místní část Orlov. (1. SčV., 2022)

Plynové připojení pro město je v současné době pouze částečné, a to, jak již bylo uvedeno výše v téměř 70 %. I tak se toto číslo pohybuje nad celorepublikovým průměrem. V rámci plynových zásob je v ORP Příbram zajímavostí, že poměrně velké naleziště zemního plynu se nachází v obci Háje, kde se také nachází zásobník. Teplo pro město zajišťuje místní firma s názvem Energo Příbram, která v současné době nabízí výkon okolo 120 MW.

4.1.8 Občanská vybavenost

Celková občanská vybavenost, pokud se zaměříme na síť školských zařízení zcela bezpečně pokrývá poptávku po těchto zařízeních ve městě Příbram. Ve městě je tak možné najít mateřské, základní i střední školy a město také disponuje vysokými školami. Všechny tyto instituce jsou ve městě pod správou Odboru školství, kultury, sportu a informačních služeb, který se stará o bezpečný chod jednotlivých zařízení.

V současné době se ve městě Příbram nachází celkem 13 mateřských škol z toho jedna je mateřskou školou alternativní. V současné době také ve městě funguje také speciální mateřská škola určená pro děti s mentálním či jiným typem postižení. Celková kapacita těchto školek pak tvoří asi 1 345 míst. Základních škol je ve městě v současné době celkem 8, celkem 7 z těchto škol provozuje a zřídilo město Příbram. Poslední základní školu provozuje samotný Středočeský kraj, jelikož se jedná o školu speciální. Celková kapacita těchto škol činí přes 4 700 míst. Střední školy tvoří další část školních institucí nacházejících se na území města Příbram. Středních škol je ve městě celkem 9 z toho se jedná o Integrovanou střední školu hotelovou, dvě Gymnázia dále střední průmyslové, odborné a zdravotnické školy, obchodní akademii a Waldorfská škola Příbram. Kapacita těchto škol je přes 5 700 míst. (Město Příbram, 2022)

V rámci vysokých škol se po přestěhování Vysoké školy Báňské do Ostravy nachází v Příbrami pouze dvě detašovaná pracoviště. Prvním pracovištěm je Vysoké školy evropských a regionálních studií, které svoji hlavní působnost ponechává v Českých Budějovicích. Druhým pracovištěm je Vysoká škola zdravotnictví a sociální práce sv. Alžběty, Ústav sv. Jana Nepomuka Neumanna Příbram.

Celkové zastoupení v rámci školních zařízení mají také základní umělecké školy, které poskytují pro děti volnočasové aktivity zaměřené na četbu, výtvarnou či hudební výchovu a další. Současné množství škol je pro město Příbram zcela vyhovující, problémem však zůstává menší nabídka škol s technickým zaměřením. (Město Příbram, 2022)

4.2 Samospráva města

Město Příbram je územním samosprávným celkem. Přehled orgánů, jejichž prostřednictvím je výkon samosprávy uskutečňován a které se samosprávou souvisí jsou v této práci uvedeny níže. Starostou města je Mgr. Jan Konvalinka. (Český statistický úřad, 2022) V současné době se samospráva města dělí na:

- Zastupitelstvo města
- Rada města
- Starosta
- Místostarostové
- Tajemnice městského úřadu
- Odbory městského úřadu
- Výbory, komise
- Osadní výbory
- Části územního obvodu města Příbram

4.2.1 Rada města Příbram

Další část samosprávy města tvoří rada města Příbram, která se skládá z celkem 7 členů, složených z členů zastupitelstva. Jednotlivými členy jsou Mgr. Jan Konvalinka, Bc. Vladimír Karpíšek, Ing. Petr Rotter, MUDr. Barbora Daňhová, Tomáš Dvořáček, Miroslav Peterka, a Ing. Ivan Fuksa

(Město Příbram, 2022)

4.2.2 Odbory městského úřadu

Dalším článkem v rámci samosprávy města jsou jednotlivé odbory působící ve městě Příbram. V současné době v rámci města Příbram působí celkem sedmnáct jednotlivých odborů mezi které patří: odbor ekonomický, Dopravní úřad, informačních technologií, investic a rozvoje města, komunikace a cestovního ruchu, občanských agend, obecní živnostenský úřad, odbor práva a veřejných zakázek, odbor řízení projektů a dotací, odbor silničního hospodářství, sociálních věcí a zdravotnictví, správy majetku, Stavební úřad a

územní plánování, odbor školství, kultury a sportu, odbor vnitřních věcí, odbor životního prostředí a v neposlední řadě také Samostatné oddělení kontroly a vnitřního auditu. (Město Příbram, 2022)

4.2.3 Výbory a komise

V rámci samosprávy města působí také jednotlivé výbory a komise, které v rámci města Příbram mají svoji působnost. Ve městě se nachází celkem 2 výbory a 10 jednotlivých komisí. Výbory jsou zde finanční a kontrolní výbor. Mezi komise v působnosti města patří komise dopravní, bytová, kulturní, zahraniční zdravotní a sociální, komise pro mládež tělovýchovu a sport, komisi pro realizaci majetku města, komise pro výchovu a vzdělávání, komise pro životní prostředí, ekologii a zeleň ve městě a poslední je komise Smart City. (Město Příbram, 2022)

4.3 Komunální volby ve městě Příbrami

V následující kapitole jsou popsány volby od roku 2006–2022, kde se posuzuje ideová propojenost dle Balíka (2009), který říká, že ideová propojenost koalice je posuzována dle politické orientace a kooperace stran na celostátní úrovni, a podle této teorie jsou tedy koalice posuzovány.

4.3.1 Zastupitelstvo města ve volebním období od roku 2006

V roce 2006 bylo v Příbrami evidováno 28 618 občanů s právem volit. Vydáno bylo ve volebních místnostech 11 380 volebních obálek, kdy 11 375 obálek bylo odevzdáno a volební účast byla 39,77 %. Do zastupitelstva tak byly zvoleny čtyři politická uskupení – ODS, KSČM, SNK-ED a ČSSD s následujícími počty hlasů a mandátů což shrnuje následující tabulka. (Český statistický úřad, 2022)

Tabulka 4 - Výsledky voleb v roce 2006

Kandidátní listina	hlasy	Počet mandátů
Občanská demokratická strana	86 272	11
Česká strana sociálně demokratická	62 290	8
Komunistická strana Čech a Moravy	35 518	4
SNK Evropští demokraté	19 819	2
KDU-ČSL	12 566	0
Strana zelených	11 637	0
Změna pro Příbram	10 473	0
Unie pro Příbram	9 344	0
Unie pro sport a zdraví	6 851	0
Nestraníci	5 560	0
SOUČET	260 330	25

Zdroj: vlastní zpracování dle www.volby.cz

V konečném vyjednávání byla složena většina spojením ČSSD, KSČM, a SNK-ED, která byla ideově nepropojená, a byla značně nepravděpodobná.

V následující tabulce jsou uvedeny vybrané varianty minimálních vítězných koalic podle klasické teorie koalice (červeně znázorněná ideově nepropojená koalice a žlutě konečná vítězná koalice).

Tabulka 5 - Vybrané varianty minimálních vítězných koalice podle klasické teorie koalic u voleb 2006–2010.

	mandáty	varianta 1	varianta 2	varianta 3	varianta 4
ODS	11	11	11	11	
ČSSD	8	8			8
KSČM	4		4		4
SNK-ED	2			2	2
mandáty koalice	25	19	15	13	14
struktura koalice		ODS + ČSSD	ODS + KSČM	ODS + SNK- ED	ČSSD+KSČM +SNK-ED

Zdroj: vlastní zpracování podle www.volby.cz

Starostou se v tomto období stal MVDr. Josef Řihák za ČSSD, 1. místostarostou se stal Ing. Petr Kareš za SNK-ED, a místostarostou MVDr. Václav Beneš za ČSSD, a další členy rady získaly strany ČSSD – 3x a SNK-ED – 1x, což shrnuje následující tabulka.

Tabulka 6 – Číselné rozložení rady města 2006–2010

ČSSD	5
SNK-ED	2

Zdroj: vlastní zpracování podle volby.cz

4.3.2 Zastupitelstvo města ve volebním období 2010–2014

V roce 2010 bylo v Příbrami evidováno 28 155 občanů s právem volit. Vydáno bylo ve volebních místnostech 11 579 volebních obálek, kdy 11 572 obálek bylo odevzdáno a volební účast byla 41,13 %. Do zastupitelstva byla zvolena čtyři politická uskupení – ODS, ČSSD, KSČM a TOP09, jak je popsáno v následující tabulce. (Český statistický úřad, 2022)

Tabulka 7 - Výsledky voleb v roce 2010

Kandidátní listina	Hlasy	Počet mandátů
Komunistická strana Čech a Moravy	29 765	4
Nezávislí kandidáti	7 100	0
TOP 09	23 132	3
Nestraníci	4 920	0
ZMĚNA PRO PŘÍBRAM-VOL. PRO MĚS	9 557	0
Sdružení pro republiku	837	0
Česká strana sociálně demokratická	83 713	11
Koalice KDU-ČSL a Strany zelených	9 529	0
SOS Příbram	12 498	0
Strana Práv Občanů ZEMANOVCI	1 039	0
Věci veřejné	12 046	0
Občanská demokratická strana	43 373	6
PŘÍBRAMÁCI PRO PŘÍBRAM	13 608	1

Volte Pravý Blok www.cibulka.net	263	0
Strana svobodných občanů	11 247	0

Zdroj: vlastní zpracování podle www.volby.cz.

V konečném vyjednávání byla složena většina spojením ČSSD a ODS která byla ideově nepropojená a tudíž nepravděpodobná, nicméně spolu dokázala fungovat.

V následující tabulce jsou uvedeny vybrané varianty minimálních vítězných koalic podle klasické teorie koalice (červeně znázorněná ideově nepropojená koalice a žlutě konečná vítězná koalice).

Tabulka 8 – Vybrané varianty minimálních vítězných koalice podle klasické teorie koalic u voleb 2010–2014

	mandáty	varianta 1	varianta 2	varianta 3	varianta 4
ODS	11	11	11	11	
ČSSD	8	8			8
KSČM	4		4		4
SNK-ED	2			2	2
mandáty koalice	25	19	15	13	14
struktura koalice		ODS + ČSSD	ODS + KSČM	ODS+SNK-ED	ČSSD+KSČM+SNK-ED

Zdroj: vlastní zpracování podle www.volby.cz

Starostou se v tomto období stal MVDr. Josef Řihák za ČSSD, 1. místostarostou se stal MUDr. Ivan Šedivý za ODS, a místostarostou byl zvolen Václav Černý za ODS, posty dalších členů rady získaly strany ODS – 1x a ČSSD – 3x, což je shrnuto v následující tabulce.

Tabulka 9 – Číselné rozložení rady města 2010–2014

ČSSD	4
ODS	3

Zdroj: vlastní zpracování podle volby.cz

4.3.3 Zastupitelstvo města ve volebním období 2014–2018

V roce 2014 bylo v Příbrami evidováno 27 474 občanů s právem volit. Vydáno bylo ve volebních místnostech 10 913 volebních obálek, kdy 10 894 obálek bylo odevzdáno a volební účast byla 39,72 %. Do zastupitelstva tak byla zvolena čtyři politická uskupení – ANO, Šance pro Příbram, ODS, ČSSD, KSČM a TOP09, jak je popsáno v následující tabulce. (Český statistický úřad, 2022)

Tabulka 10 - Výsledky voleb v roce 2014

Kandidátní listina		Hlasy	Počet mandátů
1	Dělnická strana sociální spravedlnosti	493	0
2	TOP 09	31 832	4
3	OTEVŘENÁ RADNICE s podporou ÚSVIT	9 981	0
4	ČSSD	36 608	4
5	KDU-ČSL	11 031	0
6	Strana zelených a nezávislí	5 381	0
7	Česká pirátská strana	2 843	0
8	Šance pro Příbram	22 551	3
9	ZMĚNA PRO PŘÍBRAM-VOLBA PRO MĚSTO	9 757	0
10	KSČM	29 499	3
11	ANO 2011	74 256	10
12	ODS	13 166	1

Zdroj: vlastní zpracování dle www.volby.cz

V konečném vyjednávání byla složena většina spojením stran ANO 2011 a TOP 09 která byla ideově relativně propojená a byla jedinou přijatelnou koalici, z důvodu ideové nepřistojnosti zbývajících stran a možností případné koalice.

V následující tabulce jsou uvedeny vybrané varianty minimálních vítězných koalic podle klasické teorie koalice (žlutě zvýrazněna konečná vítězná koalice).

Tabulka 11 – Vybrané varianty minimálních vítězných koalice podle klasické teorie koalic u voleb 2014–2018

	varianta 1 MVK	varianta 2 MVK
ANO 2011		10
ČSSD	4	
KSČM	3	
Šance pro Příbram	3	
TOP 09	4	4
mandáty koalice	14	14
struktura koalice	ČSSD+KSČM+ŠANCE+TOP09	ANO+TOP09

Zdroj: vlastní zpracování dle www.volby.cz

Starostou se v tomto období stal Ing. Jindřich Vařeka za ANO 2011, 1. místostarostkou se stala Bc. Alena Ženíšková za ANO 2011, a místostarostou Mgr. Václav Švenda za TOP 09, posty dalších členů rady získaly strany v následujícím poměru: ANO–2x a TOP 09 – 2x, což je popsáno v následující tabulce.

Tabulka 12 - Složení rady v roce 2014

ANO – starosta	1
ANO–1. místostarosta	1
TOP 09–2. místostarosta	1
ANO	2
TOP 09	2

Zdroj: vlastní zpracování dle www.volby.cz

4.3.4 Zastupitelstvo města ve volebním období 2018 – 2022

V roce 2018 bylo v Příbrami evidováno 26 512 občanů s právem volit. Vydáno bylo ve volebních místnostech 10 951 volebních obálek, kdy 10 951 obálek bylo odevzdáno a volební účast byla 41,31 %. Do zastupitelstva tak byla zvolena čtyři politická uskupení – ANO, Šance pro Příbram, ODS, Piráti, KSČM a TOP 09 a Příbramáci pro Příbram, jak popisuje následující tabulka. (Český statistický úřad, 2022)

Tabulka 13 - Výsledky voleb v roce 2018

Kandidátní listina		Hlasy	Počet mandátů
1	Svoboda přímé demokracie	11 687	0
2	Česká pirátská strana	13 727	1
3	Komunistická strana Čech a Moravy	17 074	2
4	Česká strana sociálně demokratická	11 842	0
5	KDU-ČSL	7 392	0
6	TOP 09	37 545	5
7	Šance pro Příbram	14 933	2
8	Dělnická strana sociální spravedlnosti	375	0
9	Občanská demokratická strana	16 161	2
10	Příbramáci pro Příbram	13 655	1
11	ANO	96 102	12
12	PŘÁTELÉ BŘEZOVÝCH HOR-KLUB NESTRANÍKŮ	6 675	0
13	Strana pro Republiku M. Sládka	59	0

Zdroj: vlastní zpracování dle www.volby.cz

V roce 2018 přišlo k volbám 10 951 voličů a platných hlasů bylo sečteno 247 227. Do zastupitelstva tak byly zvoleny čtyři politická uskupení – ANO, Šance pro Příbram, ODS, Piráti, KSČM a TOP09 a Příbrami pro Příbram.

V konečném vyjednávání byla složena většina samotnou stranou ANO s podporou strany Příbramáci pro Příbram s pohodlnou většinou 16 mandátů.

V následující tabulce jsou uvedeny vybrané varianty minimálních vítězných koalic podle klasické teorie koalice (červeně znázorněná ideově nepropojená koalice a žlutě konečná vítězná koalice).

Tabulka 14 - Vybrané varianty minimálních vítězných koalice podle klasické teorie koalic u voleb 2018–2022

	varianta MVK 1	Varianta MVK 2
ANO		12
PIRÁTI	1	
ODS	2	2
Šance pro Příbram	2	
Příbramáci pro Příbram	2	2
TOP 09	5	
mandáty koalice	10	16
struktura koalice	PIRÁTI+ODS+ŠANCE+ TOP09	ANO+ODS+ PŘÍBRAMÁCI PRO PŘÍBRAM

Zdroj: vlastní zpracování dle volby.cz

4.3.5 Zastupitelstvo města v aktuálním volebním období 2022–2026

V současné době se v rámci Zastupitelstva města nachází celkem 25 zastupitelů a zastupitelek z různých politických stran.

V roce 2022 bylo v Příbrami evidováno 25 575 občanů s právem volit. Vydáno bylo ve volebních místnostech 9 827 volebních obálek, kdy 9 827 obálek bylo odevzdáno a volební účast byla 38,42 %.

Největší zastoupení má politická strana ANO s celkem 11 členy, dále SPOJENCI se 4 členy. Následují – strana Šance pro Příbram, SPD, ODS, Příbram 2030 a Piráti - všechny strany shodně zastupují město se dvěma členy. (Český statistický úřad, online, 2022)

Celkový seznam zastupitelů pro volební období 2022–2026 je uveden v následující tabulce.

Tabulka 15 - Rozdělení zastupitelstva města Příbrami v roce 2022

ANO	Mgr. Jan Konvalinka Milan Hrudka MUDr. Barbora Daňhová, Ingr. Petr Rotter MUDr. František Hauser Marta Frýbertová	Ing. Josef Šašek Tomáš Dvořáček František Jobek Bc. Vladimír Karpíšek Bc. Denisa Kotková
SPOJENCI (TOP 09, Starostové a nezávislí, Poltické hnutí HLAS, SOS Příbram a nezávislí kandidáti)	Mgr. Václav Švenda Mgr. Markéta Škodová	Mgr. Marek Školoud Ing. Václav Dvořák, MBA
Šance pro Příbram	Mgr. Vladimír Král	Aleš Barášek
Svoboda a přímá demokracie (SPD)	Bc. Petra Novotná, DiS	Bc. Jiří Novotný
ODS	Miroslav Peterka	Ing. Ivan Fuksa
Příbram 2030 (Nestraníci)	Mgr. Josef Strejc, MBA	Ing. Martin Buršík, MBA
Česká pirátská strana (Piráti)	Bc. Antonín Schejbal	Mgr. Simona Luftová

Zdroj: <https://pribram.eu/mesto-pribram/samosprava/zastupitelstvo/clenove-zastupitelstva.html>, vlastní zpracování.

V roce 2022 přišlo k volbám 9827 voličů a platných hlasů bylo sečteno 219 495. Do zastupitelstva tak byly zvoleny sedm politických uskupení – ANO, Šance pro Příbram, ODS, Piráti, SPOJENCI, Svoboda a přímá demokracie, Příbram 2030, což je popsáno v následující tabulce.

Tabulka 16 - Výsledky voleb v roce 2022

Kandidátní listina		Hlasy	Počet mandátů
1	ANO	75 769	11
2	Svoboda přímé demokracie	18 173	2
3	Česká pirátská strana	14 418	2
4	Česká strana sociálně demokratická a Přátelé	5 705	0
5	Občanská demokratická strana	14 387	2
6	KDU-ČSL a nezávislí kandidáti	6 910	0
7	SPOJENCI	32 086	4
8	Příbramáci pro Příbram a PŘÍSAHA – občanské hnutí	10 287	0
9	PŘÍBRAM 2030 (nestraníci)	15 746	2
10	Šance pro Příbram	16 665	2
11	KSČM	9 117	0
12	DSSS	232	0

Zdroj: *Vlastní zpracování podle volby.cz*

V tomto volebním období obsadili mandát v radě města – starosta města Mgr. Jan Konvalinka, 1. místopředseda Bc. Vladimír Karpíšek, místopředseda Miroslav Peterka, Ing. Ivan Fuksa, Ing. Petr Rotter, MUDr. Barbora Daňhová, a Tomáš Dvořáček, což je shrnuto v následující tabulce. (Český statistický úřad, online, 2022)

Tabulka 17 - Složení rady města v roce 2022

ANO – starosta	1
ANO–1. místopředseda	1
ODS - 2. místopředseda	1
ODS	1
ANO	3

Zdroj: *vlastní zpracování dle volby.cz*

V následující tabulce jsou uvedeny vybrané varianty minimálních vítězných koalic podle klasické teorie koalice (červeně znázorněná ideově nepropojená koalice a žlutě konečná vítězná koalice).

Tabulka 18 - Vybrané varianty minimálních vítězných koalice podle klasické teorie koalic u 2022–2026

	varianta 1	varianta 2
ANO		12
PIRÁTI	1	
ODS	2	2
Šance pro Příbram	2	
Příbramáci pro Příbram	2	2
TOP 09	5	
mandáty koalice	10	16
struktura koalice	PIRÁTI+ODS+ŠANCE+TOP09	ANO+ODS+ PŘÍBRAMÁCI PRO PŘÍBRAM

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

4.4 Průměrný věk zastupitelů města Příbrami

Průměrný věk zastupitelů města Příbrami se v letech 2006–2022 pohyboval v rozmezí 48–56 let a průměrně tedy dosahoval hranice 51 let, jak je znázorněno v následující tabulce. (Český statistický úřad, 2022)

Tabulka 19 - Průměrný věk zastupitelů

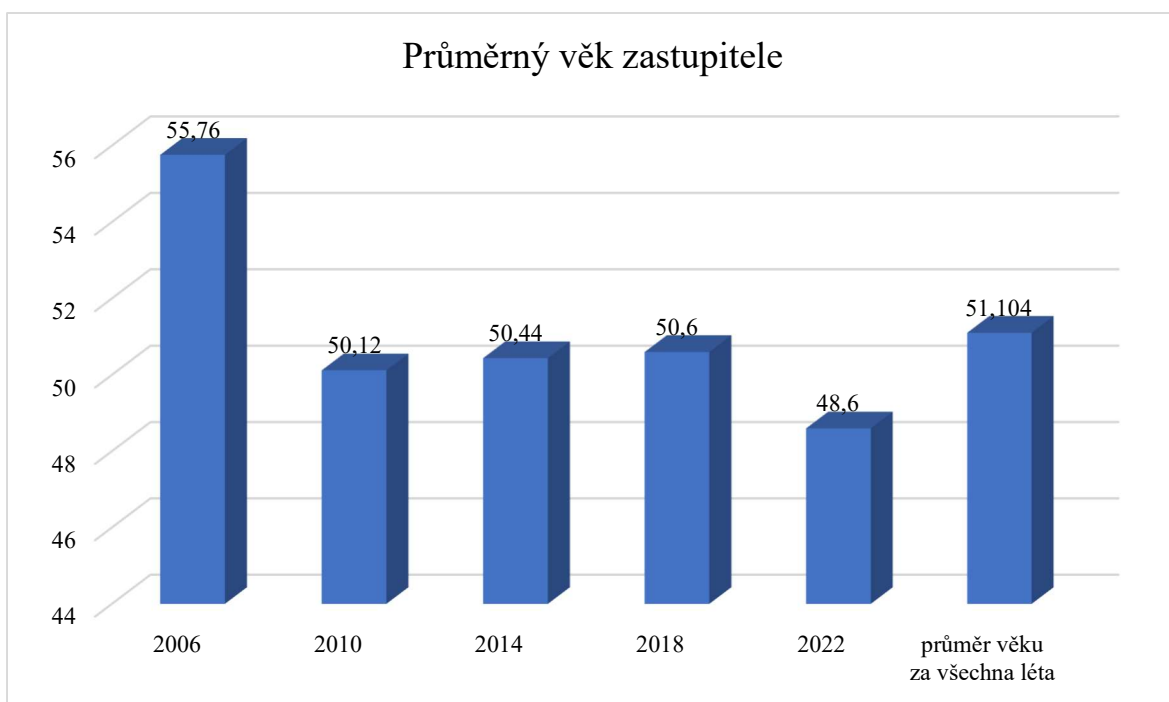
Rok	Průměrný věk zastupitele
2006	55,76
2010	50,12
2014	50,44
2018	50,6
2022	48,6
průměr věku v letech	51,104

Zdroj: vlastní zpracování dle volby.cz

V následujícím grafu je znázorněný vývoj průměrného věku zastupitele mezi lety 2006–2022, kde je popsána informace, že v roce 2006 byl průměrný věk zastupitelů 56 let,

v roce 2010 byl průměrný věk zastupitelů 50 let, v roce 2014 se pohyboval průměrný věk na úrovni 50 let, v roce 2018 byl průměrný věk zastupitelů necelých 51 let a v roce 2022 se průměrný věk zastupitelů snížil na hranici 49 let. Konečný průměr z těchto let je bez mála přesných 51 let.

Graf 1 - Průměrný věk zastupitelů

Zdroj: vlastní zpracování dle volby.cz

4.5 Rozpočet města Příbrami

V následující tabulce je znázorněn vývoj rozpočtů města Příbrami po dvou letech od roku 2006 do roku 2022.

Tabulka 20 - Rozpočet města Příbrami

	Příjmy	Výdaje	Výsledek
2006	605 976 000,00 Kč	680 358 000,00 Kč	-74 382 000,00 Kč
2008	748 469 654,00 Kč	696 548 781,00 Kč	51 920 873,00 Kč
2010	715 394 013,00 Kč	701 540 509,00 Kč	13 853 504,00 Kč
2012	637 869 000,00 Kč	704 973 000,00 Kč	-67 104 000,00 Kč
2014	702 454 544,00 Kč	723 415 490,00 Kč	-20 960 946,00 Kč
2016	562 816 567,00 Kč	534 920 559,00 Kč	27 896 008,00 Kč
2018	624 728 652,00 Kč	712 696 766,00 Kč	-87 968 114,00 Kč
2020	887 916 282,00 Kč	1 023 309 955,00 Kč	-135 393 673,00 Kč
2022	993 566 079,00 Kč	1 143 695 710,00 Kč	-150 129 631,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle <https://pribram.eu/mesto-pribram/rozpocet-mesta.html>

V roce 2006 byl výsledek hospodaření města záporný – konkrétně byl schodek rozpočtu ve výši 74 382 000,00 Kč.

V roce 2010 byl výsledek hospodaření města kladný – konkrétně byl přebytek rozpočtu ve výši 51 920 873,00 Kč.

V roce 2012 byl výsledek hospodaření města záporný – konkrétně byl schodek rozpočtu ve výši 67 104 000,00 Kč.

V roce 2014 byl výsledek hospodaření města záporný – konkrétně byl schodek rozpočtu ve výši 20 960 946,00 Kč.

V roce 2016 byl výsledek hospodaření města kladný – konkrétně byl přebytek v rozpočtu ve výši 27 896 008,00 Kč.

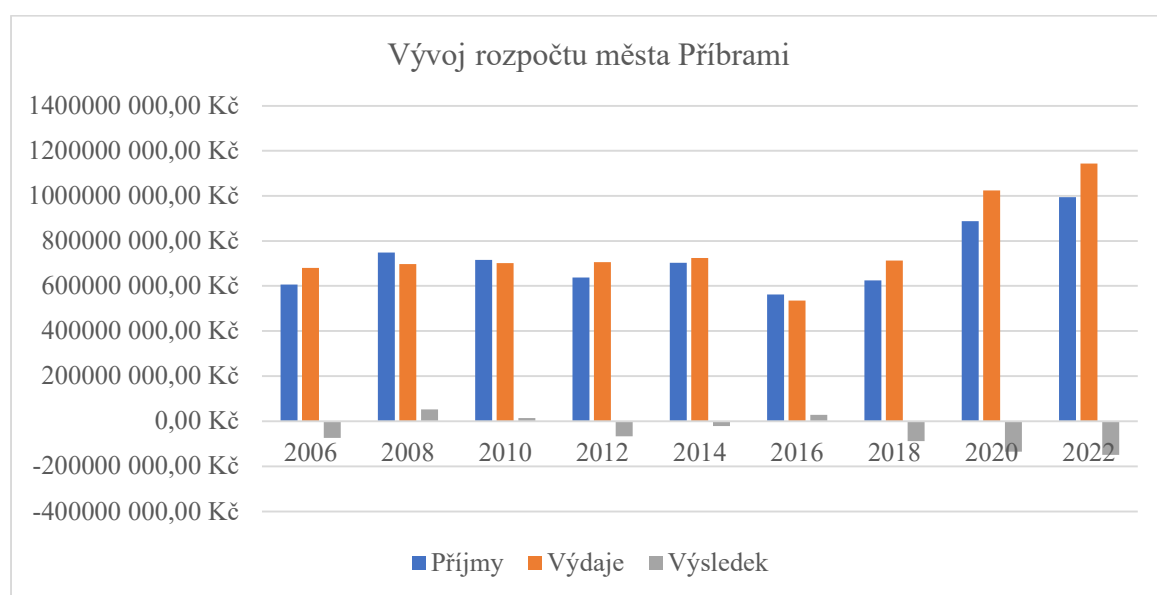
V roce 2018 byl výsledek hospodaření města záporný – konkrétně byl schodek rozpočtu ve výši 87 968 114,00 Kč.

V roce 2020 byl výsledek hospodaření města záporný – konkrétně byl schodek rozpočtu ve výši 135 393 673,00 Kč.

V roce 2022 byl výsledek hospodaření města záporný – konkrétně byl schodek rozpočtu ve výši 150 129 631,00 Kč.

Výsledek hospodaření města Příbrami se tedy v těchto letech pohyboval v rozmezí od schodku 150 129 631,00 Kč do přebytku 51 920 873,00 Kč. Tento vývoj je popsán v následujícím grafu, po jednotlivých letech. (Město Příbram, 2022)

Graf 2 - Vývoj rozpočtu města Příbrami

Zdroj: vlastní zpracování podle <https://pribram.eu/mesto-pribram/rozpocet-mesta.html>

Z grafu je zřejmé, že v posledních několika letech jsou výdaje města zpravidla vyšší než příjmy, a proto dosahuje město Příbram schodkového rozpočtu. Toto je způsobeno větším počtem rekonstrukcí městských komunikací a budov, které v minulých letech byly zanedbávány a nyní si vyžádaly větší investice. V roce 2023 bude výši výdajů v rozpočtu výrazně ovlivňovat stavba nového parkovacího domu u Příbramského autobusového nádraží, kde je odhadovaná částka nákladů na jeho výstavbu bez mála 104 milionů korun.

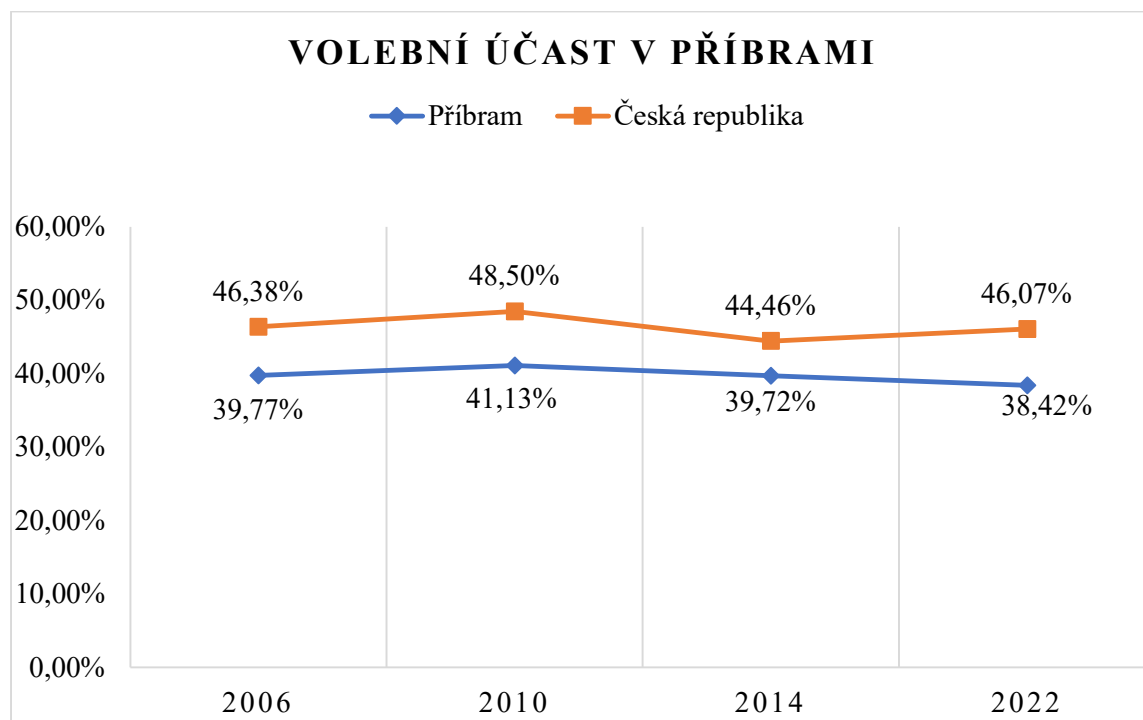
5 Analýza politického prostředí a výsledků voleb v Příbrami

5.1 Volební účast

Volební účast je jeden z nejdůležitějších faktorů občanského zapojení obyvatel do politického systému v obci. V následujícím grafu je porovnána volební účast ve městě Příbrami a volební účast v celé České republice. Z grafu je zřejmé, že volební účast v Příbrami se v těchto letech zpravidla pohybovala pod celostátním průměrem a ani v jednom ze sledovaných roků jej nepřevýšila. (Český statistický úřad, online, 2022)

Z dostupných výsledků voleb je možné zřejmé, že aktivní volební účast v Příbrami ani jednou za sledované období nepřevýšila průměrnou účast v celé České republice. (Český statistický úřad, 2022)

Graf 3 - Volební účast v Příbrami

Zdroj: vlastní zpracování dle volby.cz

5.2 Průměrný počet kandidujících uskupení

V Příbrami v letech 2006-2022 usilovalo o zvolení průměrně více stran, jak ukazuje následující tabulka, kdy průměrně kandidovalo za zkoumané období 12 politických stran a hnutí.

Tabulka 21 - Průměrný počet kandidujících uskupení

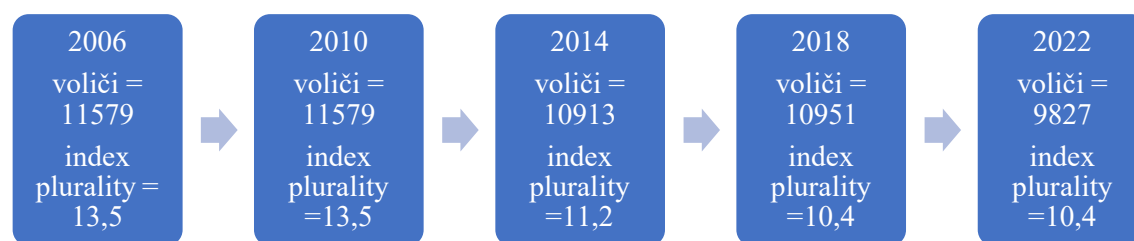
	Počet kandidátních listin
2006	10
2010	15
2014	10
2018	13
2022	12
Průměr	12

Zdroj: vlastní zpracování dle volby.cz

5.3 Analýza lokálního stranictví

V níže uvedeném schématu jsou po jednotlivých zkoumaných rocích uvedeny počty voličů, a vypočtený index plurality.

Obrázek 2 – Shrnutí voleb a indexů plurality

Zdroj: vlastní zpracování dle dat volby.cz

V navazujících tabulkách jsou taktéž po jednotlivých rocích uvedeny jednotlivé kandidující strany spolu s informací kolik jednotlivá strana získala mandátů v porovnání s počtem kandidátů v daném období. Počet volených zastupitelů se ve zkoumaných letech neměnil a byl stanoven na 25 zastupitelů.

Tabulka 22 – Rozložení vítězných kandidátů napříč stranami v roce 2006

2006	Získaných mandátů
Občanská demokratická strana	11 z 25
Unie pro Příbram	0
Nestraníci	0
KDU-ČSL	0
Česká strana sociálně demokratická	8 z 25
Změna pro Příbram	0
Komunistická strana Čech a Moravy	4 z 25
SNK Evropští demokraté	2 z 25
Strana zelených	0

Zdroj: vlastní zpracování dle volby.cz

Tabulka 23 – Rozložení vítězných kandidátů napříč stranami v roce 2010

2010	Získaných mandátů
Komunistická strana Čech a Moravy	4 z 25
Nezávislí kandidáti	0
TOP 09	3 z 25
Nestraníci	0
ZMĚNA PRO PŘÍBRAM-VOL. PRO MĚS	0
Sdružení pro republiku	0
Česká strana sociálně demokratická	11 z 25
Koalice KDU-ČSL a Strany zelených	0
SOS Příbram	0
Strana Práv Občanů ZEMANOVCÍ	0
Věci veřejné	0
Občanská demokratická strana	6 z 25
PŘÍBRAMÁCI PRO PŘÍBRAM	1 z 24
Volte Pravý Blok www.cibulka.net	0
Strana svobodných občanů	0

Zdroj: vlastní zpracování dle volby.cz

Tabulka 24 – Rozložení vítězných kandidátů napříč stranami v roce 2014

2014	Získaných mandátů
Dělnická strana sociální spravedlnosti	0
TOP 09	4 z 25
OTEVŘENÁ RADNICE s podporou ÚSVIT	0
ČSSD	4 z 25
KDU-ČSL	0
Strana zelených a nezávislí	0
Česká pirátská strana	0
Šance pro Příbram	3 z 25
ZMĚNA PRO PŘÍBRAM-VOLBA PRO MĚSTO	0
KSČM	3 z 25
ANO 2011	10 z 25
ODS	1 z 25

Zdroj: vlastní zpracování dle volby.cz

Tabulka 25 - Rozložení vítězných kandidátů napříč stranami v roce 2018

2018	Získaných mandátů
Svoboda přímé demokracie	0
Česká pirátská strana	1 z 25
Komunistická strana Čech a Moravy	2 z 25
Česká strana sociálně demokratická	0
KDU-ČSL	0
TOP 09	5 z 25
Šance pro Příbram	2 z 25
Dělnická strana sociální spravedlnosti	0
Občanská demokratická strana	2 z 25
Příbramáci pro Příbram	1 z 25
ANO	12 z 25
PŘÁTELÉ BŘEZOVÝCH HOR-KLUB NESTRANÍKŮ	0
Strana pro Republiku M. Sládka	0

Zdroj: vlastní zpracování dle volby.cz

Tabulka 26 - Rozložení vítězných kandidátů napříč stranami v roce 2022

2022	Počet mandátů
ANO	11 z 25
Svoboda přímé demokracie	2 z 25
Česká pirátská strana	2 z 25
Česká strana sociálně demokratická a Přátelé	0
Občanská demokratická strana	2 z 25
KDU-ČSL a nezávislí kandidáti	0
SPOJENCI	4 z 25
Příbramáci pro Příbram a PŘÍSAHA – občanské hnutí	0
PŘÍBRAM 2030 (nestraníci)	2 z 25
Šance pro Příbram	2 z 25
KSČM	0
DSSS	0

Zdroj: vlastní zpracování dle volby.cz

Z uvedených tabulek je patrné, že se počet přihlášených kandidátních listin nemění, a mají zde zastoupení jak klasické strany, které jsou aktivní i na celostátní úrovni, tak politická uskupení, která jsou aktivní jen na místní úrovni. Mezi lety 2006–2010 se přesunul v rámci změny politické strany SNK-ED do nově vzniklého politického uskupení Šance pro Příbram, které spoluzakládal dosavadní zastupitel a místostarosta Ing. Petr Kareš. Dále byla zaznamenána změna v politické kandidatuře Ing. Václava Dvořáka, který po neshodách s vedením města v ekonomických věcech „přestoupil“ s vynecháním jednoho volebního období po své účasti v zastupitelstvu v roce 2014, a do voleb v roce 2022 již kandidoval za politické hnutí SPOJENCI, kde byl úspěšný, a je v opozici vládnoucímu hnutí ANO. V roce 2022 již také nekandidoval starosta z období 2014–2018 z důvodů pracovního vytížení Ing. Jindřich Vařeka. Přesun dalších kandidátů s mandátem nebyl zaznamenán vyjma složení koalice členů strany TOP 09, starostů A nezávislých, politického hnutí HLAS, SOS Příbram, a nezávislých kandidátů v roce 2022.

Závěr

Tato bakalářská práce byla zpracována jako případová studie. Hlavním cílem bakalářské práce bylo identifikovat faktory, které ovlivňují proces rozhodování místní samosprávy ve městě Příbrami se specifickou orientací na formování koalic po volbách v Příbrami v období let 2006, 2010, 2014, 2018, a 2020.

V teoretické části jsou představena teoretická východiska, která poskytují základní přehled o nejdůležitějších pojmech v této oblasti. Jsou zde zmíněny termíny jako město, orgány místní samosprávy, komunální volební systém, teorie koalic, lokální stranictví, je zde charakterizován komunální volební systém, a také rozdělení komunálních koalic podle politologů Petra Jüptnera a Stanislava Balíka.

Ke splnění prvního dílčího cíle došlo v praktické části, která se zabývá vybraným městem Příbramí, které se nachází ve Středočeském kraji. V úvodu bylo město Příbram představeno, byly zde definovány sociodemografické informace – demografická struktura, vzdělanost obyvatel, náboženství, zaměstnanost, podnikatelské prostředí, dopravní a technická infrastruktura, a občanská vybavenost ve městě. V další části byly vymezeny orgány samosprávy města jako rada města, odbory městského úřadu a výbory a komise.

Nejvýznamnější částí této práce je analytická část, ve které jsou objasněna a analyzována jednotlivá volební období od roku 2006 do roku 2022. Tato část se zaměřuje primárně na výsledky voleb v daném období, analýzou výsledků a rozbořem kandidátních listin. V další části se práce zabývá analýzou rozpočtů města v průběhu let 2006, 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2018, 2020, a 2022. V závěru je zhodnocena a analyzován charakter lokální politiky.

V analytické části práce byla potvrzena teorie Petra Jüptnera, která definuje Příbram jako „obec větší střední velikosti – od 9001 do 45 000 obyvatel“, a ve své knize (2004) říká, že se nezávislí kandidáti sdružují hlavně na kandidátních listinách sdružení nezávislých kandidátů či politických stran. Dále Jüptner zmiňuje i to, že koalice jsou zde různého typu, často vyjímaje ideologických faktorů důležitých na národní úrovni, což je zřejmé z aktuálního volebního období, kdy vládne politické hnutí ANO spolu se stranou ODS.

Město Příbram se nachází bezmála 70 kilometrů jižně od hlavního města Prahy ve Středočeském kraji. Počet obyvatel v obci Příbram má klesající charakter. Nejvíce obyvatel v Příbrami žilo ve zkoumaném období v roce 2013, a to bylo 33 130 lidí. Po tomto roce došlo

k poklesu sledovaného ukazatele. Ve městě žilo k 1. 1. 2021 celkem 31 520 obyvatel, což značí úbytek o více než 1 500 obyvatel oproti roku 2013.

Zastupitelstvo obce se skládá z 25 členů a rada obce má 7 členů. Nejúspěšnějším politickým uskupením v posledních volbách v roce 2022 bylo hnutí ANO, které od občanů získalo nejvíce hlasů a obsadilo 11 křesel v zastupitelstvu města. V současnosti je vládnoucí koalice sestavena právě z vítězného hnutí ANO s podporou strany ODS a v opozici jsou koalice SPOJENCI, PŘÍBRAM 2030 a Šance pro Příbram.

Počet přihlášených kandidátních listin se v Příbrami zpravidla výrazně nemění (pohybuje se od 8-12 politických uskupení), a mají zde své zastoupení jak klasické strany, které jsou aktivní i na celostátní úrovni, tak politické strany a hnutí, která jsou aktivní jen na komunální úrovni.

Ve zkoumaném období byly výdaje města zpravidla vyšší než příjmy, a proto dosahovalo město Příbram schodkového rozpočtu. Toto je přisuzováno velkému množství rekonstrukcí městských komunikací a budov, které v minulých letech byly zanedbávány a nyní si vyžádaly větší investice. V následujících letech se očekává také velká investice v podobě rozsáhlé rekonstrukce místního Aquaparku, která se odhaduje na 350 milionů korun.

Vzhledem ke všeobecné spokojenosti, a také jednoznačně vypovídajícímu výsledku voleb za poslední dvě volební období se dá předpokládat, že dosud vítězné politické hnutí ANO bude pravděpodobně vést město Příbram i nadále.

6 Seznam použitých zdrojů

6.1 Knižní zdroje

ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony jako politický prostor*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008, ISBN 978-80-87197-00-4.

DUŠEK, Jiří. *Faktory regionálního růstu a rozvoje: (se zaměřením na spolupráci měst a obcí ve Středočeském kraji)*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. ISBN 978-80-87472-13-2.

ERNEKER, Jaroslav. *Sociální komunikace ve veřejné správě: vysokoškolská učebnice*. České Budějovice: VŠERS, c2008. ISBN 978-80-86708-66-9.

FUKA, Jan. *Veřejná správa: distanční opora*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2020. ISBN 978-80-7560-278-7.

GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2.

GROSPÍČ, Jiří. *Modernizace Veřejné správy v Evropě a České republice*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. ISBN 8073800012.

HORIZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6.

HRABALOVÁ, Simona, Viktorie KLÍMOVÁ a Svatava NUNVÁŘOVÁ. *Metody a nástroje řízení ve veřejné správě*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2005. ISBN 80-210-3679-6.

JÜPTNER, Petr. Komunální koalice a politické modely. *Politická revue* č. 2, 2004,

KÁŇA, Pavel a Petra KALOUSKOVÁ. *Základy veřejné správy: vybrané kapitoly veřejné správy pro studium na středních a vyšších odborných školách*. 5. aktualizované vydání. Ostrava: Montanex, 2019. ISBN 978-80-7225-465-1.

KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. *Praktik (Leges)*. ISBN 978-80-87576-28-1.

- KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 97-880-7201-6.
- LOCHMANNOVÁ, Alena. *Veřejná správa: základy veřejné správy*. Aktualizované 2. vydání. Prostějov: Computer Media, 2020. ISBN 978-80-7402-417-7.
- MALAST, Jan. *Teoretická východiska obecní samosprávy v České republice*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2016. ISBN 978-80-261-0657-9.
- MALÝ, Ivan a Viera CIBÁKOVÁ. *Dopady vybraných veřejných politik na regionální rozvoj v České a Slovenské republice: vědecký sborník*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5805-7.
- NOVOTNÝ, Vladimír. *Územní samospráva a její organizace*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2005. Eupress. ISBN 80-867-5442-1.
- PAVLÍK, Marek, Karel ŠIMKA, Josef POSTRÁNECKÝ a Richard POMAHAČ. *Moderní veřejná správa: zvyšování kvality veřejné správy, dobrá praxe a trendy*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-048-9.
- PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-735-7052-1.
- PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.
- POMAHAČ, Richard a Olga VIDLÁKOVÁ. *Veřejná správa*. Praha: C.H. Beck, 2002. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-717-9748-0.
- TITTELBACHOVÁ, Šárka. *Turismus a veřejná správa: průniky, dysfunkce, problémy, šance : státní politika turismu České republiky : systémový přístup k řešení problémů*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3842-0.
- VORÁČEK, Vladimír. *Mediální komunikace a public relations ve veřejné správě: (praktická příručka mediální komunikace)*. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2018. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-48-8.

6.2 Internetové zdroje

Český statistický úřad: Vzdělanostní struktura obyvatelstva [online]. [cit. 2023-02-14].

Dostupné z: [https://www.czso.cz/csu/czso/13-2130-03--](https://www.czso.cz/csu/czso/13-2130-03--3_8_vzdelanostni_struktura_obyvatelstva)

[3_8_vzdelanostni_struktura_obyvatelstva](https://www.czso.cz/csu/czso/13-2130-03--3_8_vzdelanostni_struktura_obyvatelstva)

Český statistický úřad. Český statistický úřad [online]. 2022, 2022 [cit. 2023-03-08].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/13-2141-03--2_1_vyvoj_poctu_obyvatel

Český statistický úřad: Výsledky voleb v Příbrami – rok 2006. Volby.cz [online]. Praha, 2018 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z:

<https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=2111&xobec=539911&xstat=0&xvyber=0>

Český statistický úřad: Výsledky voleb v Příbrami – rok 2010. Volby.cz [online]. Praha, 2010 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z:

<https://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=2111&xobec=539911&xstat=0&xvyber=0>

Český statistický úřad: Výsledky voleb v Příbrami – rok 2018. Volby.cz [online]. Praha, 2018 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z:

<https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=2111&xobec=539911&xstat=0&xvyber=0>

Český statistický úřad: Výsledky voleb v Příbrami – rok 2022. Volby.cz [online]. Praha, 2022 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z:

<https://www.volby.cz/pls/kv2022/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=2111&xobec=539911&xstat=0&xvyber=0>

HRUŠKA, Lubor. Profil města Příbrami [online]. *www.pribram.eu* 2014 [cit. 2023-03-11].

Dostupné z: https://pribram.eu/files/post/101328/SP_Pribram_Analyticka_cast_FINAL.pdf

Kurzy.cz: Obyvatelstvo podle náboženské víry. *www.kurzy.cz* [online]. [cit. 2023-02-14].

Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/obec/pribram/stats-PU-SLDB-5-stranka/>

Město Příbram: Členové rady města. *www.pribram.eu* [online]. 2022 [cit. 2023-03-08].

Dostupné z: <https://pribram.eu/mesto-pribram/samosprava/rada/clenove-rady.html>

Město Příbram: Jednací řád zastupitelstva. *www.pribram.eu* [online]. [cit. 2023-03-08].
Dostupné z: <https://pribram.eu/files/post/100228/Jednac%>

Město Příbram: Rozpočet města [online]. *www.pribram.eu* [cit. 2023-03-11]. Dostupné z:
<https://pribram.eu/mesto-pribram/rozpocet-mesta.html>

Město Příbram: Dopravní infrastruktura *www.pribram.eu* [online]. [cit. 2023-01-04].
Dostupné z: <https://pribram.eu/zivot-ve-meste/doprava-a-jizdni-rady.html>

Město Příbram: Mateřské školy. *www.pribram.eu* [online]. [cit. 2023-03-14]. Dostupné z:
<https://pribram.eu/zivot-ve-meste/skoly-a-skolky/matenske-skoly.html>

Město Příbram: Služby pro občany [online]. [cit. 2023-03-14]. Dostupné z:
<https://pribram.eu/zivot-ve-meste/sluzby-pro-obcany.html>

Město Příbram: Odbory městského úřadu. *www.pribram.eu* [online]. [cit. 2023-03-14].
Dostupné z: <https://pribram.eu/mestsky-urad/odbory-meu.html?setfontsize=med>

Ministerstvo práce a sociálních věcí: Statistika nezaměstnanosti [online]. [cit. 2022-11-08].
Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/statistiky#publikace-o-trhu-prace>

Ředitelství silnic a dálnic: Dálnice D4 [online]. [cit. 2023-03-14]. Dostupné z:
https://www.rsd.cz/documents/38144/80614/Publikace-D4_2016_web.pdf/?f80a0bf0-2750-fc1d-534a-0adac455e471?t=1645021147200

1. SČV: Dodávky vody – Příbram [online]. [cit. 2023-03-14]. Dostupné z:
<https://www.1scv.cz/o-spolecnosti/technicka-a-vyrobní-data/>

7 Seznam zkratk, tabulek, obrázků

Seznam zkratk

1. **Piráti** = Česká pirátská strana
2. **ODS** = Občanská demokratická strana
3. **KSČM** = Komunistická strana Čech a Moravy
4. **ČSSD** = Česká strana sociálně demokratická
5. **KDU-ČSL** = Křesťansko-demokratická unie – československá strana lidová
6. **MVK** = Minimální vítězná koalice
7. **ORP** = Obec s rozšířenou působností
8. **DSSS** = Dělnická strana sociální spravedlnosti
9. **ORP** = Obec s rozšířenou působností
10. **SO** = Správní obvod
11. **MPSV** = Ministerstvo práce a sociálních věcí
12. **1. SčV.** = 1. Středočeská vodárenská

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Počet volených zastupitelů podle počtu obyvatel	13
Tabulka 2 - Porovnání příjmů a výdajů	22
Tabulka 3 - Rozdělení města Příbrami	32
Tabulka 4 - Výsledky voleb v roce 2006	41
Tabulka 5 - Vybrané varianty minimálních vítězných koalice podle klasické teorie koalic u voleb 2006–2010.....	41
Tabulka 6 – Číselné rozložení rady města 2006–2010	42
Tabulka 7 - Výsledky voleb v roce 2010	42
Tabulka 8 – Vybrané varianty minimálních vítězných koalice podle klasické teorie koalic u voleb 2010–2014	43
Tabulka 9 – Číselné rozložení rady města 2010–2014	43
Tabulka 10 - Výsledky voleb v roce 2014	44
Tabulka 11 – Vybrané varianty minimálních vítězných koalice podle klasické teorie koalic u voleb 2014 - 2018.....	45
Tabulka 12 - Složení rady v roce 2014	45

Tabulka 13 - Výsledky voleb v roce 2018	46
Tabulka 14 - Vybrané varianty minimálních vítězných koalice podle klasické teorie koalic u voleb 2018–2022	47
Tabulka 15 - Rozdělení zastupitelstva města Příbrami v roce 2022	48
Tabulka 16 - Výsledky voleb v roce 2022	49
Tabulka 17 - Složení rady města v roce 2022	49
Tabulka 18 - Vybrané varianty minimálních vítězných koalice podle klasické teorie koalic u 2022–2026	50
Tabulka 19 - Průměrný věk zastupitelů	50
Tabulka 20 - Rozpočet města Příbrami	52
Tabulka 21 - Průměrný počet kandidujících uskupení	55
Tabulka 22 – Rozložení vítězných kandidátů napříč stranami v roce 2006	56
Tabulka 23 – Rozložení vítězných kandidátů napříč stranami v roce 2010	56
Tabulka 24 – Rozložení vítězných kandidátů napříč stranami v roce 2014	57
Tabulka 25 - Rozložení vítězných kandidátů napříč stranami v roce 2018	57
Tabulka 26 - Rozložení vítězných kandidátů napříč stranami v roce 2022	58

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Vývoj počtu obyvatel	33
Obrázek 2 – Shrnutí voleb a indexů plurality	55

Seznam grafů

Graf 1 - Průměrný věk zastupitelů	51
Graf 2 - Vývoj rozpočtu města Příbrami	53
Graf 3 - Volební účast v Příbrami	54